

Uredništvo v upravi: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 23-61-23-64. Mesečna naročnina 25 lir, za inostranstvo 40 lir. — Ček, rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.394 za inerate. Izključno zastopstvo za oglaševanje in inostranstvo: UPI S. A. Milano. Rokopisov ne vračamo.

SLOVENEK

NOVEMBER-1944

5

NEDELJA

Erbitterter Widerstand auf Walcheren und an der unteren Maas

Nordamerikaner bei Hürtgen auf ihre Ausgangsstellungen zurückgeworfen — Anglo-amerikanische Vorstöße in Mittelitalien abgewiesen — Starke feindliche Angriffe südöstlich Budapest abgeschlagen — Erfolgreicher deutscher Angriff bei Goldap

Aus dem Führerhauptquartier, 4. November. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Auf Walcheren und an der unteren Maas setzten unsere Truppen dem von Schlachtfliegern und Panzern unterstützten kanadischen und englischen Angriffen erbitterten Widerstand entgegen. Nordöstlich Roosendaal und bei Oosterhout sind harte Kämpfe mit dem in unsere Stellungen eingedrungenen Feind im Gange. Südöstlich Helmond wurden die angreifenden Briten unter Abschuss mehrerer Panzer abgewiesen.

Die im Wald von Huertgen auf schmaler Front vorgedrungenen Nordamerikaner wurden durch unsere Grenadiere auf ihre Ausgangsstellungen zurückgeworfen. Südöstlich davon wird um einzelne Ortschaften heftig gekämpft. Von der lothringischen Grenze südlich des Rhein-Marne-Kanals bis in den Raum St. Die hielten wir unser Hauptkampffeld gegen den erneut in mehreren Abschnitten angreifenden Feind. An der Strasse Remiremont — Gerardmer konnten französische Verbände erst nach mehreren erfolglosen Angriffen geringfügige Einbrüche erzielen.

Zusammengefasste Feuer aller Waffen zerschlug einen stärkeren feindlichen Panzerangriff auf die Südwestfront von Dünkirchen. Durch leichte Flak der Festung Lorient wurden zwei Kriegsfahrzeuge des Gegners versenkt und weitere in Brand geschossen. Eigene Spähtrupps sprengten vor St. Nazaire feindliche Bunker und stießen bis 30 km östlich der Stadt in das von amerikanischen Truppen besetzte Gebiet vor.

In Mittelitalien wurden Vorstöße der Nordamerikaner westlich Imola ebenso abgewiesen, wie Ver-

suche britischer Verbände, den Ronco-Abschnitt östlich und nordöstlich Forlì zu überschreiten.

Die dicht westlich Rhodos gelegene Insel Calchi ist wieder vom Feinde gesäubert worden.

In Mazedonien stehen unsere Truppen in harten Kämpfen gegen die in zahlreichen Abschnitten erneut angreifenden bulgarischen Verbände. Eigene Angriffe gegen die Bolschewisten am Oberlauf der westlichen Morawa sind in gutem Fortschreiten.

An der Donau blieben bolschewistische Angriffe gegen die Brückenköpfestellungen bei Dunaföldvár erfolglos. Panzer und Panzergrenadiere schlugen südöstlich Budapest an der Bahnlinie nach Szolnok starke feindliche Angriffe in erbitterten Kämpfen ab. Die nordwestlich Ungvar auf 10 km Breite mit Panzerunterstützung angreifenden Bolschewisten konnten nur einen geringfügigen Einbruch erzielen.

In Ostpreussen brachte ein eigener Angriff bei Goldap trotz hartnäckiger sowjetischer Gegenwehr gute Erfolge.

In Kurland liess die Heftigkeit der feindlichen Angriffe südöstlich Libau nach. Dagegen setzten die Bolschewisten im Raum von Autz ihre zusammengelassenen Durchbruchversuche mit Panzern und starker Artillerieunterstützung fort. Sie scheiterten an dem zähen Widerstand unserer Grenadiere. Einzelne Einbrüche wurden abgeriegelt.

In Nordfinland verlaufen unsere Marsch- und Absetzbewegungen bei geringer C-leistbarkeit planmässig.

Der Feind setzte seine Luftangriffe auf die Zivilbevölkerung im linksrheinischen Gebiet fort und warf ausserdem mit schwächeren Kräften verstreut Bomben unter anderem auf München, Wien und Berlin.

Ogorčeni odpor na Walcherenu ter ob spodnji Maasi

Severnoamerikanci so bili pri Huertgenu vrženi nazaj na izhodiščne postojanke — Angloameriški sunki v srednji Italiji razbiti — Močni sovražni napadi jugovzhodno od Budimpešte odbiti — Uspešen nemški napad pri Goldapu

Führerjev glavni stan, 4. nov. DNB. Vrhovno poveljstvo obojnih sil javlja: Na Walcherenu ter ob spodnji Maasi so nudile naše čete kanadskim in angleškimi oddelkom, ki so napadali s pomočjo borbenih letal in oklepnikov, ogorčen odpor. Severnovzhodno od Roosendaala ter pri Oosterhoutu so v teku trdi boji s sovražnikom, ki je vdrl v naše postojanke. Jugovzhodno od Helmonda smo odbili napadajoče Britance ter uničili več oklepnikov.

Severnoamerikance, ki so na ozki črti prodri v gozdu pri Huertgenu, so vrgli naši grenadirji nazaj na njihove izhodiščne postojanke. Jugovzhodno od tod se silno borimo za posamezne kraje.

Od lotrinške meje, južno od prekopa Ren-Marna pa do področja St. Die smo obdržali naše bojišče proti ponovno na več odsekih napadajočemu sovražniku. Ob cesti Remiremont — Gerardmer so dosegli francoski oddelki šele po večkratnih brezuspešnih napadih majhne vdore.

Z osredotočenim ognjem vsega orožja smo razbili močnejši sovražni oklepniki napad na jugozapadno bojišče Dunkerqua. Lahko protiletalsko topništvo trdnjave Lorient je potopilo 2 naspotni vojni ladji ter zažgalo nadaljje. Lastne izvidniške skupine so pognale pred St. Nazairo in v zrak sovražne bunkerje ter prodre do 30 km vzhodno od mesta v od ameriških čet zasedeno ozemlje.

V srednji Italiji smo prav tako odbili sunke Severnoamerikancev zapadno od Imole, kot poskuse britanskih oddelkov, da bi vzhodno in severno-

vzhodno od Forlija prekoračili odsek pri Ronco.

Otok Calchi ki leži tik zapadno od Rhodos, smo zopet očistili sovražnika.

V Mazedoniji se naše čete trdo borijo proti na številnih odsekih ponovno napadajočim bolgarskim oddelkom. Lastni napadi proti boljševikom ob zgornjem teku zapadne Morave dobro napredujejo.

Ob Donavi so bili brezuspešni boljševiški napadi na mostiščne postojanke pri Dunaföldvár. Oklepniki in oklepniki grenadirji so jugovzhodno od Budimpešte ob železniški progi proti Szolnoku v ogorčenih bojih odbili močne sovražne napade. Boljševiki, ki so napadali severozapadno od Uzhoroda na 10 kilometrski širini s podporo oklepnikov, so dosegli le majhen vdor.

V vzhodni Prusiji je bil lastni napad pri Goldapu vkljub trdovalni sovjetski protibrambi uspešen.

V Kurlandiji je popustila silovitost sovražnih napadov jugovzhodno od Liepaje. Nasprotno pa so nadaljevali boljševiki na področju Autza s podporo oklepnikov in močnega topništva s svojimi osredotočenimi probojnimi poskusi, ki pa so se izjalovili zaradi žilavega odpora naših grenadirjev. Posamezne vdore smo zajezili.

Na severnem Finskem so potekali naši pohodi in odmikalni premiki ob majhnih spopadih po narču.

Sovražnik je nadaljeval s svojimi letalskimi napadi na civilno prebivalstvo v loven odseku Porenja ter je vrgel razen tega s šibkejšimi silami raztreseno bombe med ostalim na München, Dunaj in Berlin.

Szalasi predlagan za vodjo naroda

Budimpešta, 3. nov. V četrtek se je sestel madžarski parlament. Predsednik Tassady Nagy je prebral dve pismi, ki jih je naslovil bivši državni upravitelj na obe zbornici parlamenta in v katerih sporoča svoj odstop. Nadalje je sporočil, da je bil sklican na podlagi obstoječih zakonskih določil tako imenovani deželni svet, ki je 27. X. sklenil, da ne bodo sklicali obeh zbornic parlamenta na skupno zasedanje, kjer naj bi izvolili novega državnega upravitelja zavoljo tega, ker je del dežele vojno področje. Volitve državnega upravitelja se bodo vršile kasneje. Do takrat bodo smeli le začasno vodstvo.

Nato je predložil namestnik ministrskega predsednika Szöllösy parlamentu zakonske predloge, ki določajo z ozirom na začasno vodstvo mesta državnega upravitelja, da sprejema parlament na zadnje odstopitveno izjavo Nikolaua von Horthyja z dne 16. oktobra 1944. Parlament sprejema nadalje z odobravanjem na znanje, da izvaja kraljevski madžar-

ski ministrski predsednik Franz Szalasi začasno tudi poše državnega upravitelja ter poverja poše državnega poglavarja kraljevskemu madžarskemu ministrskemu predsedniku Franzu Szalasi, ki ima tudi naslov »vodja naroda«. Vodja naroda mora prisesti parlamentu. Vodja naroda bo sedaj izvajal vse pravice, ki pripadajo državnemu upravitelju. V kolikor ne bo imenovan drugi ministrskega predsednika, bo opravljal tudi poše ministrskega predsednika. Med službeno dobo vodje naroda tako imenovani deželni svet ne deluje. Nadalje je ukinjen zakon o ustanovitvi službenega mesta namestnika državnega upravitelja.

O tem zakonu bo sklepal madžarski parlament na svojem zasedanju v petek popoldne.

Zagreb. Iz poročil bolgarskih ubežnikov je razvidno, da so sprejeli v poslednjem času več sto sovjetskih častnikov v bolgarsko armado.

Ogorčeni obrambni boji

Berlin, 4. nov. Kakor so se junaki Bresta in St. Maloja uspešno zoperstavili s svojo odločno voljo množičnemu sovražnemu napadu, tako so tudi grenadirji 64. pehotne divizije pod vodstvom generalnega majorja Eberdinga in z njimi topničarji mornarice, kakor tudi padalski lovci uspešno kljubovali sovražnim napadom na predmostju južno od izliva reke Schelde. Skoraj 4 tedne so kljubovali sovražni premoči, ki bi morala, kakor ji je zapovedalo sovražno vodstvo, zlomiti njihov odpor najkasneje v treh dneh. Neprestani topniški ogenj s katerim so zasipali sovražniki vsak kvadratni meter predmostja ter v eni noči izstrelili 40.000 granat, kakor tudi neprestani zračni napadi jih niso zlomili in znova in znova so poganjali v zadnjih urah borb sovražnika v protinapadih nazaj. Več kot 12 krat so valovile borbe preko posameznih istih odsekov. Še v četrtek popoldne je prišlo do ogorčenih bojov na posameznih oporiščih. Okrog podneva so se javili mornariški topničarji oporišča Westkapelle s izjavo zvestobe Führerju in narodu, potem ko so se borili skoraj 120 ur neprenehoma do izčrpanja svojih sil in zalog streliva. Toda še v poznih večernih urah, ko je bila brzojavna zveza z glavnim položajem že prekinjena, so branili grenadirji, zvesti vojaški prisegi, svoja zadnja odprana gnezda, ki jih sovražnik, kakor je moral sam priznati, ni mogel premagati kljub ogromni količini vseh bojnih sredstev. Isotako odločno so se borili nemški vojski na otoku Walcheren. Medtem ko so nemške lahke mornariške jedinice izkoristile jasno mesečno noč za izvedbo uspešnih napadov in so nemške obalne baterije potopile številne pristajalne čolne, se je ojačel sovražnik pod varstvom več težkih edinic vojne mornarice pri Vlissingenu in na zapadnem delu otoka Walcheren. Na severnem robu Vlissingena in na ozemlju med morjem in preplavljenim notranjim delom otoka so nudile nemške čete, ki so jih podpirale še nedotaknjene obrambne naprave, ogorčen odpor, četudi niso mogle preprečiti sovražniku, da je zažgal za hrblom čet majhna otoška vojaška nepomembna mesta. Medtem ko so Britanci spustili svojo uničevalno jezo nad Walcherenom, pa je nenadoma popustil njihov pritisk na južnem izlivnem področju reke Maase. Oba dogodka spadata v isti načrt, namreč v pripravo nameravanega velenapada

iz nizozemskega področja proti severu. Začasni krajevni sunki severnoameriških čet pri Aachenu so predhodniki večjih nastopov. Nemški sovražniki so izvedli brezuspešne krajevne napade na obeh straneh Geilenkirchna, kakor tudi močan oklepniki sunek, ki ga je podpiralo topništvo. Pri teh napadih pa so sovražniki prodri naprej le za 1 kilometer v gozdu pri Hürtgen, kjer so trajale borbe za posamezne skupine bunkerjev 8 ur. Napram dogodkom na severu zapadnega bojišča pa ostajajo v ozadju boji pri Vogezih. Kljub trdoti imajo le krajevni pomen, ker vogeške močno utrjene postojanke ne dovoljujejo sovražniku popolnega razvitja njegovih sil.

Boji v srednji Italiji imajo tudi le krajevni značaj. Sovražnik je moral tukaj svoje oddelke ki so utrpeli v gorskih bitkah težke izgube, na novo oseziti. Njegovo začasno šibkost so izkoristile nemške čete, ki so izvedle protinapade, da bi si ustvarile ugodne položaje za bodoče obrambne boje.

Na Balkanu je uspešno nemškim oddelkom, da so si izboljšali svoje položaje. Ponovno so zadali izdajalskim Bolgarom zelo težke izgube v dolinah Bregalnice, Krive in Toplice, ki pritekajo v Vardar z vzhoda. Z obrambnimi uspehi ob zapadni Moravi, kakor tudi z očistevalnim nastopom ob Drini so utrdili zvezni žili med Hrvaško in severno Mazedonijo.

Na madžarskem bojišču se je razvilo področje med Donavo in Tiso v izrazito težke. Boljševiki, napadajoči ob glavnih cestah od juza in jugovzhoda v smeri proti Budimpešti, so nekoliko napredovali jugozapadno od Kečkemeta. Nemške in madžarske sile so ogorčeno prisilile sovražnika, da je razpršil svoje sile. Pri brezuspešnih napadih na te odporne skupine in zaradi stalnih zračnih napadov nemških borbenih letalcev so imeli boljševiki zelo visoke krvave izgube. Ker so se istočasno izvedeni sovražni napadi jugozapadno od Szolnoka zlomili ob žilavem odporu nemških divizij, je zelo ogroženo desno krilo boljševikov, ki je sunilo ob vzhodni obali Donave. V večernih in nočnih urah so se razvili južno od Budimpešte težki še trajajoči boji. Razen ob srednji Tisi, kjer so uspešno branile nemške čete bojne

črte, ki so jih ustvarile po večtedenskih bojih in marših, ni prišlo med Szolnokom in Kuromsko lokvo, neupoštevaje krajevnih bojov severnozpadno od Uzhoroda, zapadno od prelaza Dukle in na področju pri Goldapu, do nobenih omemb vrednih bojnih dogodkov. Sovražnik je doživel v 7 dnevni bitki tako visoke izgube, da ni mogel nadaljevati svojih napadov z isto silo. Napadal je le še ob težkih črtah. Zopet se je moral zadovoljiti s krajevnimi vdori, ki pa so bili takoj zapahneni. Nemške čete so odbile vse ostale napade izvedene jugovzhodno od Liepaje in na področju pri Autzu, potem ko so uničile 24 oklepnikov. Gibanje sovražnih čet za bojščem pa daje sklepati, da se bodo Sovjeti potrudili, da dovedejo nove sile.

Stare metode

Kdor pozna komunizem in njegove metode, mu je takoj jasno, da je po Stalinovem mnenju nastopil tisti čas, ko lahko začne uresničevati svoj končni cilj: svetovno revolucijo. V dokaz naj navedemo nekaj švicarskih glasov, ki pravijo, da boljševiki svoje načrte za svetovno revolucijo in njih izvajanje prikrivajo z »vojaškimi nujnostmi«. Več švicarskih listov se bavi z raznimi metodami boljševizacije, ki jih Moskva v raznih državah na različne načine preizkuša. Zanimiv je primer litvanskih katoliških školov. Trije litvanski katoliški školje

s škofom primasom na čelu so po naročilu Vatikana ob sovjetski zasedbi ostali na svojih mestih. Boljševiki so vse tri šole umorili. To pa je le en primer iz cele vrste tragičnih dogodkov v baltskih državah. Dočim so pred tedni še govorili, da bo Moskva baltske države na milejši način boljševizirala, so ti dogodki pokazali, da je opustila vse ozire na levo in desno in se neusmiljeno podala na svoj krvavi posel.

Nekoliko drugačne so sovjetske metode v državah, ki so Sovjeti prošle za premirje. Pod pretvezo vojaških nujnosti so v teh državah spravili vse življenje pod sovjetsko kontrolo. Povsod so začeli izvajati tako imenovane »čistike«. Te čistike vodijo »kontrolne komisije«, kar pa je le drugo ime za komunistične celice. Na javno življenje mora v teh državah vplivati tisk z neprestanimi ovadbami, obtožbami in grožnjami proti Sovjetom ne ljubim ali nevarnim ljudem. Vse se vrši pod videzom neke »ljudske demokracije«. Na ta način odstranjujejo vse tiste nacionalne kroge, ki stremijo po neodvisnosti svojih držav in so proti uvedbi boljševiškega reda. To se dogaja v Romuniji, Bolgariji in na Finskem. V luči teh stremeljenj lahko vsakdo dobro razume, kaj pomeni pisanje moskovskega časopisja, če n. pr. pravi, da bo v Finski, ki je bila doslej res demokracična v pravem pomenu te besede, kmalu »vzcvela resnična demokracija«. Komunisti pojmujejo demokracijo namreč tako, da moraš biti ali komunist ali pa dobiš kroglo v glavo, če hočeš z njo misliti.

Tretji primer sovjetskega pritiska opazamo v Iranu, na Švedskem in v Španiji. Čeprav imajo te države različne notranjepolitične režime, je sovjetski pritisk na vse te države enak. Tukaj spretno pripravljajo komunistično revolucijo pod pretvezo vojaške nujnosti, na znatraj pa govori o socialni nujnosti, češ da je tem državam potrebna »narodna in socialna osvoboditev«.

Prav tako kot ti glasovi je značilen komentar švicarskega lista »Die Tat«, v katerem beremo tole: »Težka roka rdečega carja sega po bližnjih in daljnih narodih. Sedaj se mu ni več treba posluževati rdeče kominterne. Danes mu za doščajo oborožene odporne skupine, ki delajo kot podaljšana roka Kremlja. Prva žrtve je bila de Gaullova Francija, da ne govorimo o Balkanu. V Iranu in Romuniji so v sovjetski režiji na dnevnem redu številna zborovanja proti Kremlju ne ljubim vladam. Poljski ljubinski komite je bil ustanovljen izključno na željo Moskve. Boljševizacija in odgon baltskega prebivalstva se nemoteno in hitro nadaljujeta. Povsod nastajajo društva za »gojitev dobrih odnosov s Sovjeti«, v katerih se skušajo ljudje reševati pred ne ljubimi novimi sovjetskimi »prijatelji«.

Tako se nadaljuje boljševizacija Evrope. Anglija vse to mirno gleda in sovjetska prizadevanja še podpira. To pomeni popolno izdajstvo nad Evropo in njeno civilizacijo, nad vsemi duhovnimi dobrinami dvatisočletne krščanske kulture in nad nekdanjimi angleškimi prijatelji. Samo Nemčija stoji pokonci v boju proti boljševizmu in židovskemu bogataštvu. Ona je razumela zgodovinski pomen sedanega dogajanja. Kdor se hoče rešiti — in med te spadamo tudi Slovenci — mora Nemčijo v tej zgodovinski borbi z vsemi silami podpirati in do zadnjega mobilizirati vse svoje sile za borbo proti boljševizmu in vsem njegovim zaveznikom. To smo razumeli tudi Slovenci, ki hočemo po svojih močeh prispevati k tej borbi, ki bo odločila tudi o naši usodi.

Japonci vdrl v Kvejlín

Sanghej, 4. nov. Po poročilu »Central Newsa« je priznalo čunkinsko vojno poročilo v četrtek, da so vdrl japonske čete v Kvejlín, glavno mesto pokrajine Kvangsi. Za severnovzhodna in vzhodna predmestja ter za severni kolodvor so se vršili siloviti boji že od 31. oktobra.

Razmere v Traciji

Bern. V nekem očitvidno prekasno pripelem poročilu dopisnika lista »Journal de Geneve« o političnem položaju na Balkanu je rečeno, da je grška Tracija trenutno ozemlje brez gospodarja. Ko so odšli Nemci, in nato tudi Bolgari, zavezniki se niso zasedli tega ozemlja. To daje sliko o notranjih težkočah, s katerimi se mora boriti vlada Papandreuja. Republikansko gibanje EAM, ki je zastopano sedaj tudi v vladi Papandreuja, obvlada najvažnejša mesta Tracije, kot so Drama, Kavalla in Dedeagac. Medtem so se utrdile monarhistične »tolpe« v gorah ter nečesto priznati oblasti EAM-a.

Poveljnik osme armade prestavljen

Stockholm, 4. nov. Uradno so objavili, da je bil imenovan divizijski general sir Oliver Leese, dosedajni vrhovni poveljnik britanske VIII. armade v Italiji, za poveljnika XI. armadne skupine v jugovzhodni Aziji. K XI. armadni skupini spada tudi XIV. armada v Burmi. Za Leesejevega naslednika pri VIII. armadi je bil imenovan divizijski general sir Richard McCreery, ki je bil šef generalnega štaba generala Alexandra.

Izropanje Finske se nadaljuje

Stockholm, 4. nov. Na Finskem si še niso opomogli od težkega udara, katerega jim je zadela prisilna razpustitev finskega zaščitnega zbora, pa so že dobili novo sovjetsko zahtevo. V skladu z določbami moskovskega diktata mora odstopiti sedaj Finska Sovjetski zvezi preostanek finske trgovske mornarice. Dejansko so to velike in moderne ladje, ki bodo imele po poročilih iz Stockholma okrog 100 tisoč neto registrskih ton. Ako bodo oddali te ladje, bo preostalo Fincem tako malo brodovja, da ne bodo mogli n. pr. več prevažati švedskih živilskih dobav na finskih ladjah. Stockholmski tisk že opozarja, da bodo morali v ta namen uporabljati švedske ladje. Finska je izgubila že v prvih letih vojne mnogo tonaže. Velik del najboljših trgovskih ladij sta ji zaplenili zapadni sili.

Kot ironija zveni sovjetsko sporočilo, da bodo Sovjeti finske ladje »kupili«. Za določitev cen so izbrali vrednost v letu 1938. Letos pa bi takih ladij ne dobili niti za dvojno ceno. Finska nima nikakih možnosti, da bi si v doglednem času v lastnih ladjedelnicah zgradila nadomestne ladje.

Špansko ozemlje očiščeno

Barcelona. Poveljnik vojaškega okrožja Katalonije general Moscardo je izrazil v nekem dnevnem povelju 42. diviziji gorskih čet svoje častitke in priznanje, da so očistili špansko obmejno ozemlje ob Pirenejskih boljševiško-španskih makijev.

In einer eroberten Sowjetstellung — Na zavzeti sovjetski postojanki PK, Aufn. Atlantia Bilderdienst

Zatemnitev od 17.10 do 6.20

Želite vedeti, kako delajo Sovjeti, kamor pridejo?

Pridite v nedeljo 5. novembra ob 9 v veliko dvorano Uniona, kjer bo s filmom predaval prebegli univ. prof. Grotov Sergej in slišali ter videli boste

Švedska se prebujala

Berlin, 4. nov. Švedska politika v tej vojni je težak problem, katerega rešitev ne bo nikomur lahko uspeła. Človek bi menil, da imajo v Stockholmu, ki leži kakor oaza sredi med gorečimi vojnimi dogodki, dovolj potrpljenja in prilike, da lahko točno spoznajo in ugotovijo ozadja vojne, ki so ga izzvali angloameriški plutokratski v zvezi z boljševizmom. Dalje bi vsak moral vedeti, da bi pač v Stockholmu morali dobro vedeti, da obsegajo boljševiški načrti tudi severno Evropo, ter da spada po tem tudi Švedska med nje. Boljševiški mogotci in njihovi agitatorji niso nikoli tajili, da smatrajo kot svoje interesno področje ne le Baltske države in Finsko, temveč tudi Norveško in Švedsko ter da so svojo politiko in vojno vodstvo usmerili v dosogo teh držav. Sovjetska vojna proti Finski bi lahko poučila Švedsko, v katero smer je usmerjeno moskovsko prodiranje.

stopili v zvezo z Moskvo in iz Moskve prešli svoja naročila. Ti švedski vplivi so mnogo pripomogli, da je zadobila na Finskem premoč izdajalska klika in da so bile izločene pošteno sile. Tako je prišlo do prevrata v Helsinkih, tako je prišlo do nečastnih mirovnih diktatov v Moskvi, ki so oropali Finsko ne le svobode, temveč tudi celotnega premoženja in dobrin.

Po kapitulaciji Finske se je zgodilo to, kar se je moralo zgoditi in kar ni bilo nobeno presenečenje za onega, ki pozna boljševiško taktiko. — Sovjetski agenti izvajajo boljševizacijo dežele, kjer srkajo finskemu narodu zadnje kaplje krvi iz žil. Vse zagotovitve o dobrih, prijateljskih sosednjih odnosih so pozabljene. Namesto tega pa snuje Moskva na Finskem diktatorstvo ter pripravila vključenje Finske kot 17. republike SSSR. Sedaj pa so postali naenkrat tudi na Švedskem bolj pozorni. Švedski časopisi prinašajo izjave, polne skrbi za razvoj na Finskem ter se delajo presenečeni. Nenadoma čutiljo, da stoji boljševiški sovražnik na švedskih mejah. Svarče dvigajo prste ter bi radi pregovorili Moskvo, naj se ustavi. Medtem pa, ko jim je v kosteh finski strah, se dogajajo na norveško-finski meji čudne stvari. Komaj so Sovjeti zasedli prvo norveško mesto Kirkenes po načrtnem odmiku nemških čet na boljku ob Lednem morju, so se pokazale že tankaj znane boljševiške tendence. Nov strah! Naenkrat se pojavi v švedskem časopisu strah, da bi boljševizem lahko prodri po vsej Skandinaviji. Kakor da bi to bilo spoznanje od danes! Finski narod je bilo potrebno najprej izdati, preden se je zaslajalo stockholmsko čivkanje. Tako daleč ne leži Švedska od vojnih dogodkov. Ali morda vendar, mermenjo ob notranjem razmaku?

De Gaulle razorožuje makije

Zeneva, 3. nov. Po poročilu agencije Reuter je politibiro francoske komunistične stranke objavil javen protest proti odredbi de Gaullove vlade o razorožitvi milic. Izjava pravi, da je politibiro zadržan, da postopajo s francoskim odporom gibanjem na takšen način komaj dva meseca po vikorakanju zaveznikov. Z vznemirjenostjo opazuje zapostavljanje ljudske suverenosti in demokratičnih oblik. V protestni izjavi močno napadajo de Gaulle ter izjavljajo, da zaradi reakcije odprnega gibanja ne bodo mogli izvesti razpust FFI. Politibiro zaključuje svojo protestno noto s pozivom, naj mobilizirajo organizacijo, ki bi preprečila de Gaullovo odredbo. Tukaj nasprotujejo de Gaulle na povsem boljševiški način ter napovedujejo odkrito aktiven odpor proti njegovi odredbi o razorožitvi notranjefrancoskih sil.

siljen, da na lep ali na grd način razoroži skupine francoske podtalnega gibanja. Iz vrst makijev pa je zaradi te razorožitve, ki je bila že deloma izvedena, nastal tako močan odpor, da so zagrozili komunistični sodelavci de Gaulle z odstopom, če ne bo takoj prenehal z razoroževanjem. Kaže pa, da je de Gaulle odločen, da ne bo ukupil tega ukrepa kljub temu, da se podaja s tem v nevarnost, da bi izgubil simpatije Moskve. V vsakem primeru je to za de Gaulle zelo nevarna igra, ker Moskva nikdar ne bo zadovoljna s tem, da bi de Gaulle prekinil komunistično revolucionarno delo v Franciji. Na drugi strani pa kaže, da ne preostaja de Gaulle noben drug izhod kot da načrtno izvede razorožitve, ker je vsa Francija razbita zaradi delovanja teh skupin in skupine podtalnega gibanja ter ker vlada zato v vsaj Franciji stalna nered in nemir.

Lizbona, 3. nov. General de Gaulle je za vzdrževanje javnega reda in miru pri-

Schelda je posejana z minami

Stockholm, 3. nov. Vojaški sodelavec lista »Manchester Guardian« piše, da bodo imeli še mnogo dela, četudi bi odstranili nemške baterije na otoku Walcherenu, preden bodo lahko v polni meri uporabljali lukso Anvers. Pot v lukso je močno posejana z minami, ki jih bodo morali odstraniti, preden bo luka uporabna. Schelda je do Anversa 115 km dolga in sistematično čiščenje tako dolge vodne poti bo vzelo mnogo časa.

Skrivnostni samomor Popova

Stockholm, 3. nov. Kakor poroča agencija Reuter iz Sofije, je izvršil bolgarski zunanji minister Ivan Popov v neki bukaški bolnišnici samomor, potem ko je sprejel nekega »inozemnega diplomata«. Celo agencija Reuter je dala v narekovaj besede »inozemski diplomate« ter je s tem povsem odkrito priznala politično ozadje te smrti. Popov je bil zunanji minister v Filovovi vladi ter je leta 1941. napovedal vojsko Veliki Britaniji in Združenim državam. Do 9. septembra tega leta je bil bolgarski poslanik v Bukarešti. Pozvali so ga, naj se vrne v Sofijo, da ga bodo sodili. Očividno je bil misteriozni obiskovalec kakšen sovjetski komisar iz Bolgarije, ki je pozval Popova, naj odide z njim. Medtem ko je komisar čakal, se je Popov raje prostovoljno ločil od življenja.

Plaćilo za izdajstvo

Stockholm, DNB. Kakor poroča »Aftonbladet«, mora izročiti Finska Sovjetski zvezi za 100.000 netto-registrskih ton ladijske tonaže. To so razmeroma nove ladje, ki so bile zgrajene v letu 1920 in kasneje. Sovjetska zveza bo plačala za to le ceno, kakršna je bila v letu 1938., torej dvakrat manjši znesek. »Aftonbladet« označuje to finski prisilno pošiljko Sovjetski zvezi kot trd udarec za finsko mornarico, ker znaša 100.000 netto reg-ton najmanj 200.000 ton in ker je bila finska trgovinska mornarica že prej, deloma zaradi vojnih izgub in deloma zaradi zaplenitve vseh finskih ladij, nahajajočih se izven Skagerrakove zapore po zapadnih silah, močno zdecimirana.

Stockholm. Kakor poroča »Aftonbladet« je napovedala pod sovjetskim vplivom stoječa tako zvana finska svobodna oddajna postaja veliko »očičevalno akcijo« v notranjosti Finske, da bo dobila Finska s tem demokratično lice. Razpust varnostnega zbora je samo pričetek. Na

Umor na Vipavskem

Dne 8. julija zvečer so v Zupah v župniji Starije rdeči tolovaji napadli Venceljno hišo. S silo so vdrli v vežo in se spravili na 3 sestre: Ljudmilo, Venceslavo in Stanislavo. Očitali so jim, da imajo dva brata pri domobrancih m so preteč in grozeč zahtevali, da morajo z njimi v gozd. Ljudmilo so nastavili samokres na čelo, pa prav po čudežu strel ni počil in se je potem dekletu z begom rešila nasilnikov. Nato so dobili v pest Stanislavo. Eden izmed razbojnikov je pristopil k njej in je hladno izjavil: »Tedad bom pa jaz obračunal s teboj!« — Pritisnili so jo k zidu in iz avtomatskega orožja banditov so padli trije strelji. Zadata v glavo se je nesrečna mladenka zgrudila in izdihnila. Zločinci so pobegnili. Umorili so nedolžnega slovenskega dekleta. Nov, vnebovpijoč Kajnov greh je umazal zastavo izdajalske Osvobodilne fronte, ki je že vsa prepojena s krvjo rodnih bratov.

Nova žrtev komunističnih morilcev Stanislava Brecej iz Zupah v Vipavski dolini je dopolnila leto 22 let. Hiše dobre krščanske kmečke družine s številnim naraščanjem je bila po poklicu šivilja. Bila je zgladna Marijina družabnica. Svoje življenje je uravnala po vzvišenem geslu: »Po Mariji k Jezusu in se je vsak dan krepečala z božjim kruhom. Njeno življenje je bilo posvečeno delu in molitvi. Naj njeno mučeniško smrt sprejme Vsemogočni in spravo za zablode izmučenega slovenskega naroda in naj bi nam po njeni priprošnji bila dodeljena moč, da bomo vztrajali v borbi za njegove svetinje. Slava spominu poštenega in zavednega slovenskega dekleta!

Dekleta iz prelepe Vipavske doline Plemenita Stanislava, mučenica in borbi za lepšo bodočnost slovenskega naroda naj bo vam zgled in vzor, ohranite jo v svetem spominu!

Sličice iz Sovjetske Zveze

Iz razgovora z vseuč. prof. Grotovim Sergejem smo nabrali še nekaj sličic iz življenja v komunističnem »raju.« Nekaj jih v naslednjem podajamo:

Afrika že petdeset let brez carja

Rdeča vojska ima pri vseh edineh političnih komisarje, tako zvane politruke, ki morajo skrbeti za politično izobrazbo sovjetskih vojakov. Ti politruki prirejajo vsak dan deset minutna predavanja, vsak teden pa morata biti še dve politični uri. Na teh političnih urah pripoveduje politruk svojim poslušalcem, kako vzvišene so naloge rdečega vojaka v tej vojni, kajti sedaj odhaja rdeči vojščak reševati zasužnjenege delavca v zahodno Evropo. Delavec v kapitalistični Evropi brez vseh pravic, živi v največji bedi civilizacija je tam na najnižji stopnji, daleč za sovjetsko itd. Pri tem je kot vzgled navedel tudi naslednje: »Pomislite, kapitalizem izrablja delavce v Afriki tako hudo, da morajo tam delavci kar nagi okoli tekati.«

Po vseh predavanjih mora biti tudi debata in vojak lahko stavi vprašanja, ki naj pojasnijo težje razumljiva poglavlja. Pa se je dvignil dobričina in vprašal politruka: »b

»Če so v Afriki kapitalisti tako proti delavstvu, zakaj se pa tedaj delavstvo ni dvignilo in napravilo revolucije?« Politruk je odgovoril: »Saj so jo pred petdesetimi leti, pa ni popolnoma uspela. Vojak pa je pomodroval naprej:

»Ja, seveda, če je poteklo že petdeset let od tedaj, kar so odpravili carja, potem pa lahko verjamem, da so sedaj že vsi nagi in brez vsega...« Ponoči je bil odveden in poslan v »trinajsto brigado.«

Stalin in umetnost

Velik ugled in slavo na književnem polju uživa danes v Sovjetski zvezi pisatelj Aleksej Tolstoj, nečak velike ruskega pisatelja Leva Tolstoja. Ta je napisal v zadnjem času več knjig v katerih dela tla svojim rdečim gospodarjem. Pred leti je bilo, ko mu je bilo namignjeno, da naj napiše dramo o Petru Velikem, pri tem pa naj zlasti poudari, da je bil Peter Veliki, ki sme biti sedaj samo še Peter Prvi, že boljševik oziroma predhodnik boljševizma. Tolstoj je dramo napisal in jo izročil gledališču v obdelavo. Toda rdeči oblastniki so začeli stikati glave, vpraševali so se, ali sme komunistem dopustiti to, da bi bil car proglazen za vzglednika boljševizmu in ali sme biti car celo predhodnik boljševizma. Taka drama je lahko nazadnje tudi nevarna monarhistična agitacija. Po vseh dolgih razgovorih in ugibanjih je bilo sklenjeno, da naj Hudožestveniki delo pripravijo, toda prva predstava mora biti samo za zaključni krog strokovnjakov in zastopnikov komunistične stranke, ki bodo na odru izvajano delo dokončno presodili in odločili, ali se sme izvajati ali ne.

Hudožestveniki so delo pripravili in na generalko je prišlo zelo mnogo povabljencev. Napetost je dosegla višek, ko je prišel v svojo ložo še sam Stalin. Po četrtem dejanju, pa se je Stalin dvignil in odšel iz gledališča. Splošen preplah med gledalci in igralci. Režiser in upravnik gledališča sta odhitela, da pospremita diktatorja do izhoda. Med tem je bilo odigrano peto dejanje in na oder so prinesli mizico, za katero so potem sedeli izvedenci,

Novi komunistični zločini na Primorskem

V Logeh pri Breginju so komunisti pekali zavedno Lavrenčičevo družino

Loge pri Breginju. V Logeh so se dni rdeči tolovaji sverinsko umorili vse člane Lavrenčičeve družine, ki je bila res vzor celi vasi. Če prav silno revni in oče invalid so s svojo pridonostjo šolali enega izmed dveh sinov, ki je bil najboljši dijak v Tolminu. Skrbna mati si je pomagala s tem, da je prekupevala z jajci, ki jih je nosila v oddaljeni Cedad.

Bill so pravi zglede krščanske družine. Ravno to je tovariše najbolj peklo, zato so sklenili, da jih ubijejo. Ko so se pretekli petek vračali od mase, pri kateri so bili vsi pri svetem obhajilu, so jih komunisti čakali na poti. Komandir je zahteval in ukazal preiskavo hiše. Po preiskavi so aretirali vso družino, kljub temu da niso ničesar našli. Uboga družina je takoj razumela, kaj jo čaka. Mati je s sklenjenimi rokami prosila, naj jim vzamejo vse, samo življenje naj jim pustijo. A nič ni pomagalo. Ker se je polagoma nabiralo vedno več vaščanov, ki so prosili za nedolžno družino, je komunist skušal pomiriti naraščajočo ljudsko nestrpnost in rekel, da jih pelje samo pred sodišče, ki jim ne bo naredilo nobene krivice.

Ko so jih odgnali iz vasi, je bil silno ganjiliv prizor: za nesrečnimi žrtvami se je vil sprevod vaščanov, ki so spremljali ubogo Lavrenčičevo družino na zadnji poti in z njo molili rožni venec. Tudi tega sočustvovanja cele vasi komunisti niso trpeli. S silo so nagnali nazaj v vas vse ljudi.

Ko so prišli na določeno mesto, so se morali vsi trije na robu čisto sveže jame sleči in sezuti. Obupana mati je zopet padla pred razbojniko in jih vroče prosila, naj vendar prizaneesejo vsaj edinemu še živemu štirinajstletnemu sinu. Nič se je ni usmilil. Brez vsakega najmanjšega sočutja so vse tri zaklali in vrgli v zemljo.

Vaščanom so pa zagrozili, da se bo vsakemu, ki bi ta zločin ovadil, zgodilo isto, kar se je zgodilo tej družini.

Kreč. Te dni se začeli komunisti pekelno divjati na Kobariškoto. Pretekli teden so ubili 75 letnega starčka Urbanja in njegovega sina. Na kmetiji pri Balosu v Potokih pa sta se gospodar in sin rešila z begom. Ker jih rdeči rabljivi niso dobili doma, da bi jih umorili, so jim popolnoma izropali hišo.

Tolmin. Treba je priznati, da se je Tolmin prav s sveto trmo lotil narodnega dela, da tako čimprej zabriše žalostne spomine iz prejšnjih let.

Tolmin je bil prvi, ki je razvil narodno zastavo in odprl tečaj za slovenske učitelje; ob stoletnici rojstva Simona Gregorčiča so toliminski domobranec v bratski slogi z ostalimi prebivalstvom edini, ki prirejajo javno akademijo in tako pokažejo celi Gorški, da najbolje razumejo gorečo željo našega slavika:

»Mojo srčno kri škropite po planinskih sončih tleh...« Gregorčičeva akademija bo v kinodvorani v nedeljo popoldne, 5. novembra.

Kobarid. Te dni je pribežalo h kobarški četi sedem prisilnih mobilizirancev, ki so prosili domobrance, naj jih sprejmejo v svojo sredo, da se bodo tako lahko borili proti svojim zapeljivcem, mučiteljem in prijateljem laških komunistov.

Koritnica pri Bovecu. Naš gostilničar Alojz Zornik znan po svoji »briljantnosti« v besedah in dejanju, je postal tolovajski učitelj. Bil je samo osem dni na učiteljskem tečaju v Brdih. Castitamoi!

Sv. Lucija ob Soči. 16. t. m. smo z vsvo svečanostjo vpisovali našo mladino v slovensko narodno šolo. Zve prvi dan se je vpisalo 95 otrok. V šoli bo poučevalo troje učiteljev, katerim prav tople pripravljamo svojo dečo. Ker je šolsko poslopje zasedeno, je šlo zelo na roko županstvu, ki je preskrbelo druge učne prostore.

Vojsko. Te dni je angleška misija pri tolovajih zapustila svoje stovarišec v znak protesta nad grozodejstvi, ki jih komunisti izvajajo nad nedolžnimi ljudmi. Angleški zavezniki se torej sgrajajo nad divjanjem OF in se bojijo odgovornosti vseh strašnih zločinov, ki so jih komunisti zagrešili nad slovenskim ljudstvom.

Cepovan. Pri zadnji operaciji so protikomunistični borci zaleni stovarišec tudi večje skladišče ukradenega blaga, ki je bilo skrbno zazidano. Poleg drugih dobrin je bilo v tem skladišču več kosov popolnoma novega manufakturnega blaga.

»SVETU« je bogato pisana beseda

stična revolucija zajela v vojaški sukni in pozneje se je vežbal naprej v rdeči vojski. Ko je bil star 30 let, je bil že polkovnik, s 36 leti je bil ž divizijski general. Stalin ga je nato poslal na Kitajsko, kjer je dve leti izobraževal kitajsko vojsko. Ko se je vrnil, ga je Stalin poslal za poveljnika v Kijev. Ko je izbruhnila vojska na vzhodu, je bil dodeljen maršalu Budjeniju in ko so tega kosaškega maršala razmere odplavile, se je s svojo vojsko koncentriral v Kijevu. Od tam je Stalinu sporočil, da mesta ne more braniti pred nemško vojsko, toda Stalin je ukazal, da mora ostati v mestu in se braniti do zadnjega. Ko se je pozneje prebil do sovjetske vojske, bil odlikovan s Ljeningovim redom, toda Vlasov se je preprčal, kakšne »strateg« je Stalin. Poverjena mu je bila nato obramba Moskve, pozneje pa je moral hiteti reševati položaj n bojišče pri Volkovu. Tam so ga nemške sile obkolile, z ostankom svojih sodelavcev se je umaknil v gozdovih in ko so ga nemške čete zajele, se je predal s trdnim sklepom, boriti se vsemi silami proti Stalinu in rešiti Rusijo nasilstva. Sedaj pripravlja v Nemčiji svoje prostovoljce za boj proti rdečemu diktatorju.

Zatemišev od 17.10 do 6.2

Židje imajo vse v rokah.

Vse javno, upravno in gospodarsko življenje v Sovjetski zvezi je v židovskih rokah. Židje so ravnatelji vseh velikih industrijskih podjetij, le v rdeči armadi je zelo malo židov oziroma jih sploh ni. Politburo, ki je oktobra 1917 izvedel oktobrsko revolucijo, je štel deset članov, med temi sta bila samo dva Rusi in sicer Uljanov-Ljening in Bubrov, eden je bil Poljak in sicer Džerdžinski, vodja Čeke, Ordžonikidze pa je bil Georgijec; vseh ostalih šest: sami židje.

Stalin ima sedaj drugo ženo in sicer je njegova žena hčerka sovjetskega komisarja za težko industrijo Kaganoviča, ki je žid. Stalinova druga žena je stara 26 let, sam je star 63 let, njegov tate Kaganovič pa je star 53 let. Še trije Kaganovičevi bratje imajo v rokah najvažnejša gospodarska ministrstva. Vse sovjetsko gospodarstvo je tedaj trdno v židovskih pesteh.

Zunanjo politiko Sovjetske zveze tudi usmerjajo židje. Danes so na odličnih mestih sovjetskega zunanjega komisarjata židje: Litvinov, Majski in Lozovski.

Ziviljenjska pot generala Vlasova

General Vlasov je danes star 44 let. Ko je bil star 19 let, ga je komuni-

Sport

Danes Villacher SV : Hermes

Po nekaj nedolžnem presledku imamo danes v gosteh na zelenem nogometnem travniku spet goste s Koroškega. Tokrat bodo nastopili najboljši nogometaši s naše severne meje in to pod firmo Villacher SV. Pod tem imenom bo danes popoldne nastopilo vse kar je najboljšega v koroškem nogometnem sportu. V ta namen so imeli Koroška dva teška treninga med tednom, ker vodstvo koroškega nogometa neče pokvariti dobrega ljubja, ki ga je pred tedni zapustilo v Ljubljani dobro moštvo celovskega kluba, ko je v trdi borbi premagalo domače dobro enajsterico. Ali bodo domašini imeli danes srečnejše noge? Morajo jih imeti, saj to zahtevajo domači interesi. Prireditelju mednarodne tekme ZSK Hermesu polagamo na srce, da postavi na igrišče res svoje najboljšie moči, kar jih ima v svojih vrstah. Upamo, da se vodstvo Hermesove dobro zaveda odgovornosti, ki jo ima pri današnjem srečanju s koroškimi gosti. Na zeleno polje mora dati enajsterico, ki bo igrala s srcem in voljo do domačih stvari,

Začetek tekme ob 13. V predtekmi se bosta pomerili moštvi Vlač in pa juniorska reprezentanca, ki bo tokrat prvič sestavila iz najboljših mladih igralcev ljubljanskih klubov. Ta predtekma se bo začela ob 13.30.

Naročniki Naše knjige

Izšli sta druga in tretja knjiga za tekoč polletje
Merežkovskij D.: »NAPOLEON«
Javornik M.: »PERO IN CAS«
Dvigulite v
LJUDSKI KNJIGARNI V LJUBLJANI
Pred skfijo 5

Na dan Vseh svetnikov v Sernečevi »bajti«

Pet begunskih družin je dobilo stanovanje v Sernečevi vili

V hiši na Peruškovi ulici 6 je bilo eden in tisto nekaj časa mirno. Hiša bila brez gospodarja, ker je inž. Serneč, čeprav »gospod«, odšel h komunističnim tolpam, da jim pomaga uničevati hišo, kar ni hotelo zatajiti vere in naravnih svetlinj. Čez čas pa je v lepo vilo prišlo življenje: v njej so dobile prostor od komunistov izgnane družine.

Na praznik Vseh svetnikov nam je spomin romal tudi k onim bratom, ki so zaradi preganjanja veliko trpe — našim izgnancem in beguncem. Družine brez svojih domov so vesela obiska, begunci radi pripovedujejo, kako so na najrajnih doživljali spomin na svoje domove. Ki so jih komunisti s premišljenim trpinčenjem obsodili na smrt.

Obisk v »bajti«

Pet begunskih družin je dobilo svoj prostor tudi v lepi Sernečevi vili, ki jo gospodar komunistom na ljubo imevajo »bajto«. Vsaka družina ima svoje sobe. Malo je to, a velika sreča je za begunske družine, da so zase dobile vsaj po sobo.

Kje si, oče?

Pot me zanese k prvi družini v prihojku. Soba je srednje velika. Stene so rdeče prepleksane, pod je iz pareta. Ob levni steni sta postavljeni dve široki postelji, ob desni ena železna. Ve-

liko je namreč treba ležati: poleg matere spi v isti sobi še sedem otrok. Ko vstopi obiskovalec v družinsko sobo, se otroci zgrnejo okrog matere. Gospodinja pa veselo ponudi stol. Prav rada pripoveduje, kako je njena družina letos praznovala spomin na rajne.

»Veste, tako žalostni so bili letos Vsi svetli! Kako bi bilo lepo, ko bi bil tudi letos pri nas moj oče. Tako pa sploh ne vemo, kje je njegov grob. Tako hudo mi je bilo pred nekaj dnevi! Otrok je bil preveč razposajen in sem ga nekoliko oštela. Hudo mu je bilo, začel se je jokati. Naslonjen na zid je tožil: »Nič me tu ne privoščijo tople besede, vse me tako tuje gleda. Oče, kje si ti, da bi mi privoščil prijazno besedo.« Nisem mogla vzdržati solz. Tudi ta mala punčka ve, kdo nam je pobral dobrega očeta. Večkrat se nanj spomni in začne govoriti: »Kje je oče? Komunisti so ga ubili! Kar naprej ponavlja te besede. Ubogi otrok je bil komaj eno leto star, ko so mu vzeli očeta. Pozna ga le po pripovedovanju svojih bratov.«

Zalostno je bilo pri nas na praznik Vseh svetnikov. Otroci so dopoldne odšli na Orlov vrh k padlim domobrancem, jaz sem ostala doma. Popoldne smo šli vsi skupaj na pokopališče. Nisem mogla dolgo časa gledati lepo okrašenih grobov. Takoj sem se spomnila na svojega moža in na njegov grob: brez križa, brez blagoslova spi v kakem skupnem grobu v gozdovih blizu Mozla. Le to vem o svojem možu, kar so mi pripovedovali znanici iz Kočevja.

Ko smo se umaknili iz Kočevja pred komunisti, nas je med potjo napadla pri Dolenji vasi komunistična topla. Tam smo se za vedno ločili. Skrb za nas je mojega moža prignala nazaj v Kočevje, kjer je spraveval znanca po naši usodi. Ker so v tistih dneh komunistični plakati naznanjali, da bo vsakdo ustreljen, kdor ne bo ostal na svojem mestu, in obenem naznanjali amnestijo za vse nasprotnike komunizma, se je moj mož šel javiti, da je spet prišel v Kočevje. Nekaj dni se je lahko prosto gibal po mestu. Čez en teden pa so ga srečali komunisti iz Mozja. Ovadili so ga in ga zvezanega odpeljali v jetnišnico. Zastonj so ga znanici čakali, nihče ni več zvedel za nadaljnjo njegovo usodo. Gotovo so ga z junaki s Turjaka zvezanega odpeljali v mozejske gozdove in ga tam ubili. — Kako morem biti ob vsem tem na praznik Vseh svetnikov daleč od svojega doma še srečna.

Kaj je morala pretrpeti slov. mati

Gospodinja je začela pripovedovati tudi svojo zgodbo trpljenja po osmem septembru lanskega leta. »Ravno žganec sem skuhalo, ko smo zvedeli, da se bo savajska vojska umaknila iz Kočevja. Pustili smo žganec, pobrali najnujnejše stvari in se hoteli rešiti pred komunisti. Umakali smo se proti Ljubljani, ker smo se bali komunistov, ki so nam že dolgo časa grozili s smrtjo. Pri Dolenji vasi so nas napadli komunisti. Srečno sem se

rešila z otroki v Ribnico. V Ribnici so se nam zopet približali komunisti. Z begom sem se rešila, a med potjo izgubila dva otroka. Naslednjega dne sem ju zopet našla. Nadaljevali smo pot proti komunističnemu peklu. Ker pa sem zgrešila pot, sem namesto proti Ljubljani odšla proti Primorskim. V Klanah sem našla v bližini komunistične tople. Zaslišali so me, nič pa mi niso mogli dokazati. Spustili so me, da sem nadaljevala pot proti Ljubljani. Hodila sem peš s svojimi otroki in čez en mesec prišla v Ljubljano. Naše noge so bile od dolgega pota vse zatekle. V Ljubljani so nas lepo sprejeli. Otroci so dobili novo zasli-no obleko. V to hišo so nas naselili pred desetimi meseci. Poleti je bilo lepo, bo-jimo se pa zimskega mraza.«

Spomin na rajne — spomin na dom

Med pripovedovanjem je stopila v sobo gospodinja, ki ima svojo družino v podstrešni sobi te vile. Pogovor se je kmalu odtrgal od težkega trpljenja in spomina na rajne, begunci so se znova spomnili na svoje domove. Dvakrat težko jim je bivanje na tujem stanovanju. Hudo jim je, da že leto dni niso videli in obdelali svojega polja, na katerem so se vse življenje trudili. Če vzamejo kmetu zemljo, mu vzamejo vse. Bivanje v mestu jim je kakor zapor v jetniški celnici. Kar naprej se skrivno vprašujejo: »So naša polja zorana, so naše njive posejane? Najhujše pa jim je, kadar srečajo na cesti oster in zaničljiv pogled sitnega meščana, ki še morda vedno odigra komunistična zločinstva. Pred štiri najstjimi dnevi sta ti dve materi doživeli strašen razgovor z nekim meščanom. Na trgu sta si ogledovali čevlje. S skrbjo sta vzdihovali, kdaj bosta mogli zbrati toliko denarja za nove čevlje svojim otrokom. To je slišal tudi neki dobro oblečen gospod. Pristopil je k njima in jima dejal: »Ste bili internirani? Počakajte, kmalu bo dobro. Interniranci bodo dobili nove hiše, vse begunce in domobrancelje bomo pobesili.« Groza je obšla begunkin. Spogledali sta se, zaradi razočaranja še odgovoriti nista mogli predzrno-mo lepo obloženemu zločincu.

Dobro je, da so taki zločinci le redki. Mnogo družin v Ljubljani pa z vsemi močmi beguncem pomaga in jim skuša ublažiti grenak spomin na trpljenje in izgnanstvo. Mnogo begunskih otrok so ljubljanske družine sprejele v svoje varstvo. Poleg velikih darov Socialni pomoči pomagajo bogati Ljubljaničani kar naravnost revnim beguncem z izredno lepimi darovi. Gospodinja pokaže obiskovalcu šivalni stroj, ki ga ji je zastojnik poklonila usmiljena gospa iz Ljubljane. S šivanjem služi sedaj izgnana mati vsaj nekoliko kruha svojim otrokom.

Tako so naši begunci letos praznovali praznik Vseh svetnikov. Spomin mnogih je te dni romal v nesrečne kraje Dolenjske, kjer so izgnane in begunske družine v zadnjem letu morale zaradi komunističnih zločinov žrtvovati toliko svojih sinov.

Brdom in Vipavski dolini grozi lakota

S svojimi sleparskimi obeti so rdeči tolovaji zavedli mnogo poštenih in zavednih primorskih Slovencev, da so jim odprli srce in roke. Sprejeli so jih kot brate, verovali njihovim lažnim besedam in prisegali na njihove obljube o »svobodi« in »odrešitvi«. Bridko je razočaranje, ki so ga doživeli. Nikoli še niso živeli pod takim pritiskom kot v zadnjem letu, nikoli še niso pretrpeli toliko narodnega ponižanja kot v zadnjih mesecih, ko se morajo bratiti s savojiskimi strahopetci in poslušati njihova izzivanja. Najhujše, najbridkeje pa tem našim zapeljivim revežem še grozi. »Goriški liste z dne 29. oktobra 1944 piše: »Resnica na Goriškem je namreč taka, da najboljši plodni dolinam in planjavam za zimo grozi prava in resnična lakota.«

Kljub trpljenju je bil naš Bric vedno ponosen, čeprav je moral po navadi oddajati polovico svojega pridelka gospodarju, ki ga največkrat ni poznal ali samo od daleč. Bil je kolon, dandanes pa je suženj svojih novih gospodarjev, katerih poprej nikdar ni videl, nikdar poznal — komunističnih tolovajev vseh barv, predvsem onih »odrešiteljev«, ki so jih na Goriško poslali kranjski komunisti, dalje onih, ki jih pošiljajo izda-

jalske savajske čete in še mnogi drugi. Briški kolon vsako noč trepeta pred obiski teh oboroženih roparjev in ne ve, s čim bo nastil svoje otroke, ko mu roparji vzamejo celo koruzo iz šrambe.

Nekoliko več bogastva, kakor v Brdih je bilo v Vipavski dolini, kar je umljivo, zakaj vipavski kmet je bil gospodar na svoji zemlji, ni bil kolon. Sedaj pa prihajajo iz Vipavske doline prav tako obupna poročila, da bo Vipavec stradal in seveda njegova družina. Zakaj gospodje komunisti, ki iz gozda vodijo »gospodarstvo« in politiko ter hočejo Trst in Gorico izstradati, ti so prepovedali vipavskim kmetom vsako zvezo z mestom.

Tako Brda kakor Vipava so letos pridelali dovolj svojega glavnega pridelka, namreč vina in prav lahko bi ga Brici in Vipavci prodali. Toda kaj, ko za grmom preži komunistični stražar, ki ti more preluknjati z enim samim strelom, sod, da se uniči v nekaj minutah enoletni trud izmučenega vinogradnika. Toda kmet mora v Gorico, mora tukaj nakupiti nekaj važnih življenjskih potrebščin, od katerih industrijske niso najbolj važne, važna je predvsem jed, važna je koruzna moka, važna je kaša, važna je kpašna moka, važen je sladkor in sol, kvas, za moške je važen tobak.

Najlepša krepost je hvaležnost

V pomladi je vsa narava cvetela, v poletju je nastavila plod in jesen nosi sadove. Bog je tako uredil, da narava leto za letom preživlja človeški rod. Ljudje se morajo mnogo truditi, vendar ni nič tisti, ki sadi in zaliva, ampak tisti, ki daje rast. Stvarnik daje rast in v njegovi moči nosi narava svoje sadove.

Nihče ne more mimo Boga, ne da bi se mu zahvalil, ker ga Bog preživlja. Vsaj ne smel bi nikdar pozabiti, da je On tisti, ki mu daje hrano ob pravem času. Kmečki človek se vse bolj zaveda, da mu je življenje odvisno od Boga prav v vseh podrobnostih. Veruje trdno in neomajno, da Bog daje dežja ob potrebnem času in da ga varuje pred nesrečami, ki bi mu jih lahko prinesla slaba letina. Zato ne izgine iz poštenih kmečkih ust nikdar beseda: »Bogu hvala!«. Vedno zahvaljuje Boga, posebno še na jesen, ko vidi, da je Bog blagoslovil delo njegovih rok.

Vojni časi so zresnili tudi meščana. Prej se ni menil za dobre in slabe letne čase. Zanimal se je komaj za to, da bi bilo lepo vreme, ko bo šel na izlet. Dobil je ob mesecu svojega plača in se mu je zdelo, da ni od nikoogar odvisen. Kaj šele od Boga in Stvarnika! Čemu naj bi zahvaljeval Boga za sadove zemlje, če ima vendar plačo, da si jih kupi. Danes tudi meščan pazljivo opazuje življe-

nje v naravi in ugiblje o dobri in slabi letini. In tiho se mu prikrade misel na Boga, ki skrbi za ves svet. Ve, da je Bogu dolžan hvalo, ker je zemlja zopet obrodila.

Mnogi pa so še vedno nehvaležni. Skromno in trdo žive in čemu bi se zahvaljevali Bogu. Samo to vidijo, da niso mogli uživati, kolikor bi hoteli. Živeti so morali v odpovedi, a oni hočejo uživanja. Menijo, da bi se morali zahvaljevati Bogu samo, če bi imeli vsega na ostajanje, za drugo pa se niso dolžni zahvaliti. Njihovo mišljenje je zgrešeno. Veliko je že to, da so se preživel in tudi za to bi morali biti Bogu neizmerno hvaležni. Saj Bog ni dolžan, da bi nam moral dati vsega kar največ, potrebna nam je hrana, ne pa življenje polno uživanja. Ni Bog kriv stiske ubogih, zakaj zemljo je ustvaril dovolj bogato, da bi mogla preživljati vse človeške otroke. Kriva je hudobija ljudi.

Najlepša krepost je hvaležnost in hvaležen človek je sposoben, da prejme nove darove. Hvaležnost za prejeti dar je vedno ponižna prošnja za nove darove. Takšne morajo biti naše misli na zahvalno nedeljo. »Bogu hvala«, recimo, kot so to ponižno izrekli naši dedje. Naj bo ta teden vsaka molitev tudi zahvala za prejete darove naših polj.

Komunisti ropajo že pri svojih pomagačih

Komunistom gre vedno bolj trdo. Bližajča zima jim grozi skupaj z lakoto, mrzom in snegom uničiti še poslednje ostanke njihovih tolp. Zato so začeli zadnje čase pritiskati vedno bolj na terence in na vse tiste, ki so vsa leta revolucije podpirali razvoj tolp. Ker vse prizadevanje za podporo pri ljudstvu ni naletelo na noben odziv, so se obrnili kar na svoje zaupnike in jim poslali par letakov, v katerih jih spominjajo, da imajo na položaju brata, ki je morda bos in prezeba». In nadaljujejo: »Na pragu zime ne pozabimo na našo vojsko, ki rabi obleko, obutev, perilo!« Torej je njihova vojska res bos, gola in usiva, kar so doslej tako vztrajno zanikavali.

Zadnji dve leti je še kar šlo. Terenci so jih obilno podpirali, seveda iz svojega niso dali ničesar in tako so za silo vozili naprej. Kradli in ropali so na vse močnejše načine: bodisi, da so razpisali pošojilo, da so izdali bone (katerih so se pa terenci najbolj branili vzeti), najčešče pa so na krvav način poiskali plena med premoženjem naroda. Mnogo opreme in sredstev so dobili od Savojevcev, sprva na skrivaj, ob njihovi izdaji pa javno. Tako je bilo močnejše, da niti terenci niti štabni tovariši niso bili nikdar v zadregi in stiski.

Sedanje razmere so vso zadevo popolnoma prevrle. Kar naenkrat so odločili komunistični vodje morali ugotoviti, da nekaj tako opevani »idealizem« komunističnih tolovajev vedno bolj blede in izginja. Vedno ista pesem: porazi, porazi, dezertacije, izgube... Razumljivo: razbojnik se učil krasti, ropati, moriti in tega se jim sedaj hoče; dobro namreč vedo, da brez tega ne more biti komunistične vojske; s tem se je povzdignila, se vzdrževala in ji grozi konec, če tega več ne bo imela. Krasti in ropati ne morejo več, deloma zato, ker so večino prebivalstva, kjer se večkrat mude, že popolnoma oskubili; drugod pa domobranci budno pazijo nad življenjem in premoženjem prebivalstva. Nekje pa morajo dobiti, če hočejo živeti.

To pot so prišli na vrsto terenci, kajti če so prej imeli in prejemale del

Toda če Bric in Vipavec ne moreta prodati vina, kako naj potem kupita za svojo družino kaj potrebnega? Morda jim bosta to dala rdeči komisar in njegova skuštrana priljebnica?

Izhod iz tega grozotečnega pekla je samo v nelzposremno iztreljanju izdajalskega in roparskega komunizma!

naropaneja, naj pa še sedaj dajo, tako so odločili višji tovariši. Zato se je obesila vsa komunistična drhal kar na terence. Ker vedo, da je zanje to težka preizkušnja »narodnega idealizma« jih pitajo za obljubo o skorajšnji zmagi: »Na pragu svobode dajmo vse kar moremo za našo vojsko« nadaljuje omenjeni letak. Kakšno pa je mišljenje komunističnih somišljenikov o teh obljubah svobode in potrebnih žrtvah za doseglo zmagi, zelo lepo pokaže primer, ki se je zgodil pri komunističnem ropanju na Ržišču. Vzeli so vse, kar se je dalo odnesti in uporabiti. Tako so prišli krasni tudi h komunističnemu somišljeniku (tokrat so seveda prišli krasni, medtem ko so nekaj pri drugih — po njegovem mnenju le rekvirirali za krajšo dobo in proti vrtniti).

Možak se napravi hudo užaljenega: »Dva sina imam pri vas, pa me hočete kljub temu okraštiti; kakšno tovarstvo pa je to!« Sedaj mu je eden navzočih tovarišev tako razložil: »Veste, oča, stvar je pa takale: vaša dva fanta, ki sta pri nas morata vendar tudi jesti. Ker ju zaenkrat redimo mi, boste pač morali vsaj nas rediti.« Ta, pač čisto razumljivo pojasnitev ni šla v glavco temu kmetu, obrali so ga pa kljub temu.

Ta primer znova potrjuje že večkrat dokazano dejstvo, da so se ljudje navduševali za komunistično OF le tedaj, če so bili ti »narodni« cilji v kaki ozki zvezi z njihovim žepom ali povečanjem premoženja. Saj je bilo kar poučno gledati, kako je razvoj šel: nekdo je poslal svojega v hosto zato, da bi napravil kariero; drugi, ker je imel obliubljeno lepo mesto komisarja; tretji, ker je škilil na sosodovo posestvo — vsi trije so pa dejali: za narod moramo vendar nekaj žrtvovati. Obljube so bile ene, resničnost drugo, in sedaj se vse krha.

Komunisti so se ravno na začetku zime obrnili k poslednjim virom sredstev — k svojim somišljenikom. Torej so že začeli izrabljati svoje zaloge, svoje telo samo, kar je popolnoma obratno, kot je to v navadi, ko se na zimo vsakdo založi, da se more preživeti do poletja. Se je že pričelo rušiti prav na nevarni točki, da ni čudno, če jim obup silijo v grlo. Up na zmagi že plava nekam v pozabljenje in začinjajo se boriti zato, ker jim drugače ne kaže.

Splošna sodba o knjigi: Tajne narave je: knjiga je imenitna!

KULTURNI OBZORNİK

Veličasten slavospev načelu katoliške borbenosti

Handel-Mazzetti: »Štefana«

Kot največja pa tudi najpomembnejša knjiga vse slovenske knjižnice je izšla znana zgodovinska trilogija avstrijske pisateljice Henrike von Handel-Mazzetti: Štefana. (I. del 252 str., II. del 181 str., III. del 360 str., skupno 693 strani!) kot predzadnja knjiga tretjega letnika. Knjiga je izšla v novem prevodu Tomaža Poklukarja kajti Slovencev je bila znana že od prej, saj budna slovenska javnost ni mogla mimo tega veledelela, ki je v bivši Avstriji po letu 1915, ko je v celoti izšlo, budilo veliko zanimanje, ki je zajelo tudi našo literarno javnost. Tako je v Domu in svetu leta 1914 — torej še pred celotnim izidom te trilogije — napisal lepo literarno podobo pisateljice dr. Jakob Silc ter prikazal vse pot od njenih prvih začetkov do »Štefane Schwertner«, kakor se v izvirniku imenuje ta roman. Opisal je življenje te avstrijske pleminke z italijansko-madžarsko krvjo (roj. l. 1871), njeno šolanje v samostanu ter njeno literarno

delo, ki je zlasti v zgodovinskih delih dosegla nenavadno cenno ter ji je uspelo samo iz svoje umetniške volje ustvariti to, kar je hotelo doseči načrtno politično-kulturno gibanje ob koncu stolletja, namreč — katoliški roman. Prvi tak uspeh je doživela s svojo pretresljivo zgodbo o protestantskem Jesseju in katoliški Mariji (Jesse in Marija), ki smo jo pred leti dobili v prevodu dr. Ivana Preglja tudi Slovence. Ta zgodovinska podoba razvnanega časa bo ostala kot najlepši spomenik njene umetnosti, ter tudi njene človečnosti, ki tudi v nasprotniku vidi celoga človeka in ga skuša razumeti iz njega ven tako v zlobi kakor poštenosti. K pisateljici Handel-Mazzetti se je dr. Silc povrnil še leto pozneje (1915) ob izidu celotne trilogije »Štefane Schwertner« ter jo takoj v oceni postavil ob Manzoniya kot nasprotno rešeni konflikt med zaobljubo in ugodnostmi katolištva, ki izvirajo iz razveljavljive zaroke, postavil pa tudi ob Dostojevskemu kot isto postavljive problem z Razkolnikovim: nasprotje med samorazumskim in religioznim pojmovanjem človeka. Imenoval je to veliko delo kot njeno največje delo ter kot sintezo vsega njenega dotodanjega

zgodovinskega pisanja, »kot vihar, ki si dela sam svojo pot«. Kmalu nato smo dobili prvi prevod tega romana, ko je v skrajšani obliki izhajala kot — podlistek v »Domoljubcu« v prevodu dr. Jeršeta; l. 1920 pa je izšel tudi kot ponatis v knjigi »Junakinja iz Štajra«, ki je že tedaj budila veliko pozornost in dosegla velik uspeh. Toda ker prevod ni bil popoln, pa tudi zastarela, ga je sedaj nanovo prevzel Tomaž Poklukar ter ga je v celoti izdala »Slovenska knjižnica« pod naslovom »Štefana«. Z njim smo se seznanili z enim najmočnejših zgodovinskih del moderne nemške književnosti, reprezentantke zgodovinskega pisanja v bivši Avstriji.

V ljubkem in močnem romanu »Jesse in Marija«, ki ga je Handel-Mazzetti spisala nekaj let pred »Štefano«, občudujemo Mazzettino pisateljsko moč, njeno baročno besedo, ki je v Preglja našla dobrega prevajalca, predvsem pa njeno izredno pravičnost in razumevanje teoloških razlik med protestantizem, in katolištvom ter njihovega odražanja v globinah človeških duš. Roman je pisan celo s tako globinsko intuitivnostjo in človeško pravičnostjo, da je delo vzbujalo debato o tem, ali je protestantsko ali katoliško; zmagujeta namreč po svoje obe veri iz svoje najgloblje polnosti ter sta obe glavni osebi prava — junaka

svojeja prepričanja. Takšna dvoumnost pa v tem romanu »Štefana« ni več mogoča: tu je pisateljica podala sicer isti motiv (kakor je isti motiv borbe med pristaši dveh nasprotnih cerkvá reševala tudi v drugih romanih, na pr. »Uboga Margareta« itd.), toda rešila ga je vse bolj enostransko, odločno katoliško, da, naravnost borbeno katoliško, kar bi kdo pojmoval že za tendenco. Toda ta tendenca je podana z vso umetniško močjo ter psihološko globoko. Ker pa je morala premostiti neizmerno prepade med razumskim pojmovanjem sveta in religioznim ter prejeljati mogočnike enega sveta na drugi breg, se je zgodba razširila v ogromno dogajanje zgodovinske trilogije, ki se zato ni moglo rešiti na nekaterih mestih zategnenosti. V celoti pa je s tem romanom dala Handel-Mazzettijeva nazorno zgodovinsko podobo časa, tako v zgodovinskih kakor tudi v slogu, še bolj pa v duhu, ki je bil borben na obeh straneh. Če je pisateljica še v »Jesse in Marija« skušala dati obem stranem svoj prav, je tu napisala slavospev katoliški borbenosti, obsodbo vsakega kompromisarstva in »sredinstva«, v kateri koli obliki, ter zasigurno zmagalo samo — načelni odločnosti. Tudi zato ima ta velika trilogija danes svoj poseben bo-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Teden dobrodelnosti trka na naša srca

Kakor vsako leto, se bo tudi letos vsil v vsaj ljubljanski škofiji od nedelje, dne 5. novembra dalje teden solidarnosti, ki ga priredi Škofijska dobrodelna pisarna skupno z »Vincencijskimi« in »Elizabetnimi konferencami«.

Prva nedelja v novembru je v ljubljanski škofiji določena, da se takrat zahvalujemo Bogu za poljske prideleke, ki nam jih je naklonila božja dobrota. Ta dan je po cerkvenih določilih predpisana po vseh cerkvah tudi zbirka za siromake. Najbolje se namreč Bogu zahvalujemo s tem, če iz krščanske ljubezni po svojih močeh darujemo za reveže od svojih pridevkov, oz. od svojih dohodkov.

Krščanska dolžnost je, da vsak pomaga revežem po svojih močeh. Božji blagoslov svojemu delu na polju in pri svojih podjetjih si najhitreje in najbolj zanesljivo zaslužimo z deli krščanske dobrodelnosti. Brez dejavne krščanske ljubezni v nas sploh ni žive vere! S talenti, ki jih je vsakemu naklonila božja Previdnost, si tudi najsijsurneje odkupujemo nebeško kraljestvo.

Teden milodarnosti naj široko odpre vsa naša srca za lajšanje bede, ki jo je v toliki meri posebno med Slovenci povzročila vojna. Na tisoče beguncev, izropanih in pogorelecev, na stotine in stotine sirot dviga k nam svoje roke in kliče na pomoč. Naša sveta dolžnost je, da jih obledimo, da jim damo kruha in preskrbimo stanovanje.

V teh časih je nujno potrebno, da je vsa naša dobrodelnost organizirana. Poleg uradne Socialne pomoči skuša tudi

Škofijska dobrodelna pisarna skupno z Vincencijskimi in Elizabetnimi konferencami ter raznimi pomožnimi podpornimi odbori v našem narodu lajšati vojno gorje. Potrebe so vedno večje in vse naše dobrodelne in socialne ustanove komaj, komaj najdejo vires za svoje pomožne akcije. Škofijska dobrodelna pisarna v Ljubljani podpira danes okrog 10.000 beguncev, okrog 500 ljubljanskih družin ter pomaga nad 400 dijakom, ki so izgubili starše ali so jim domovi uničeni, da morejo nadaljevati svoje študije. Za vse te je letos do novembra meseca izdala 8.150.000 lir. Poleg tega so pa tudi Vincencijske in Elizabetne konference izdale lepe stotisočake za podporo siromakom. Škofijska dobrodelna pisarna ima za begunce svoje podružnice v Grosupljem, v Novem mestu, v Vel. Laščah, v Ribnici in na Rakeku. Vsi ti odbori zelo uspešno delujejo v pomoč beguncem, izropanim in pogoreleco. Poleg tega vzdržuje za begunce ljudsko kuhinjo v Novem mestu in Vel. Laščah ter pomaga begunskim kuhinjam na Rakeku in v Ribnici.

Za vse te dobrodelne namene se bodo na zahvalno nedeljo po vseh cerkvah ljubljanske škofije nabirali mili darovi, pri kmetih na deželi pa tudi živila za reveže in posebno za begunce. Nabiralna organizacija se pa priporoča posebno za staro obleko, čevlje in za kuhinjsko posodo. Prosimo, da bi darovalci blagovolili prinesiti te predmete v župne pisarne, ali pa naravnost v škofijsko dobrodelno pisarno, Poljanska cesta 6 — Slomškov zavod.

Ce je družina v redu, bo tudi država v redu. (Konfucij.)

Koledar
Nedelja, 5. listopada: 28. pobniktošna, zahvalna; Zaharija in Elizabeta.
Ponedeljek, 6. listopada: Lenart, opat; ever, škof in mučenec; Atik, spomavaloc; Vinok, opat.
Torek, 7. listopada: Janes Perboar, mučenec; Engelbert, škof; Katarina, muš.
Lutna sprememba: Zadnji krajez ob 19.38. Herschel napoveduje ob jugu dež in sneg.

Dramsko gledališče
»Triglavske rojce«. Izen. Ob 14.30.
»September«. Izen. Ob 17.30.

Operno gledališče
»Clivia«. Izen. Ob 17.

Kino Matica
»Poletne noči« ob 10.30, 15, 17 in 19.

Kino Union
»Raj na semljih« ob 10.30, 15, 17 in 19.

Kino Sloga
»Grand hotel Paradise« ob 10, 15, 17 in 19.

Lekarniška služba
Nečasne službe imajo lekarnarji: v nedeljo: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62; mr. Gartner, Moste, Zaloška cesta; v ponedeljek: dr. Kmet, Cerč Metodova cesta 43; mr. Trnkoczy, deč., Mešni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Zdravniška služba
Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravjal mestni zdrav. svetnik dr. Ciber Fran, Ljubljana, Stefanova 7, tel. 36.41

Drobne novice

Za rajne člane križanske moške kongregacije bo zadušno opravilo v ponedeljek, 6. novembra, ob 7 v križanski cerkvi. Sobotne, udeležite se te zadušnice in darujte za rajne sv. obhajilo.

Druga vnanja Marijina kongregacija pri uršulinah v Ljubljani ima danes ob 14.30 shod. — Voditelj.

Slovena maša zadušnica za pokojnega Josipa Godeerija (upravitelja turjaške grašine) bo v torek, 7. novembra, v stolnici ob 7 pri glavnem oltarju.

Kongregacija gosposideln in kongregacija učiteljev pri sv. Jožetu imata svoj redni shod v ponedeljek, 6. novembra. Pridite vsi! Sv. maša za pokojnim prof. dr. Alojzijem Zalakarjem bo v torek, 7. t. m., ob 8 pri glavnem oltarju v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.

Mohorjeve knjige bodo izšle v najkrajšem času. Še vedno imate priliko, da jih naročite po stari ceni za 30 lir v Mohorjevi prodajalni na Miklošičevi cesti 19.

Služkinje Zima trka na vrata. Ob nedeljskih popoldnevih ne veš, kam bi. Pridi v družbo svojih stanovskih tovarišic v Dom služkinj, Križevniška 2. V nedeljo ob 17 priletno zopet s pevskimi vajami. Povabite vse dosedanje pevke, prav tako pridite tudi začelnice. To bo najlepše razvedrilo.

»Vragov smole« bomo ponovili danes, v nedeljo, 5. novembra, ob 16 v frančiškanski dvorani.

Nalivna peresa boljše vrste in dobro ohranjena stalno kupuje trdka EVEREST, Prešernova ulica 44.

SLOVENSKA HIŠA ima naše časopise in SLOVENEČ KOLEDAR.

Učite se strojepljal Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče v zasebnem ali javnem poklicu. Novi dnevali in večerni tečaj prične 6., 7. in 8. novembra. Poak dopoldna, popoldne ali zvečer po želji. Vpisovanje dnevno, Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

STOTA
VELIKA ELIASKOVA PRATKA je izšla 1945

Knjigovodki tečaj in posebni za stenografijo, strojeplje itd. Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče v zasebnem ali javnem poklicu. Izabra predmeta po želji. Vpisovanje vse teden; Informacije: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapisih

Dvojna mavrica — redkost v jeseni

Vse kaže, da ne bo za zelo deževnim oktobrom, ko je v 23 dneh padlo 245,1 mm dežja, mnogo zaostajal november v pogledu padavin. Prvi dnevi so bili doslej prav deževni. V petek popoldne pa se je mnogim stanovalcem na Dolenski cesti in Galjevičevi nudil lep prizor dvojne mavrice na vzhodu. Zapadni in južni del neba sta bila povsem jasna in čista, posijalo je v zaton odhajajoče sonce. Za rakovniškim gradom v neki gozdni grapi pa se je začela vzpenjati lepa mavrica, prav živo pisana. Nad njo se je vzpenjala druga, toda v medeljskih barvah. Mnogi starejši ljudje, ko so videli mavrico tako blizu, so se šalili: »Tecimo pod mavrico! Dobimo vrečo cekinov in vrečo ušic! Dvojna mavrica je res prava redkost za mesec november.«

Gobe mraznice na trgu

Sedanje novembersko deževje je ugodno za gobe, ki prav hitro rastejo. Ker je v petek popoldne prenehalo deževati in se je malce zjasnilo, so mnogi hoteli v golovške gozdne predele nabirat razne gobe. V soboto so zato ženske prinesle na Vodnikov živilski trg velike košare gob, v prvi vrsti drugovrstne, manjzajetne gobe. Jurčki so bili redki. Na trgu so se sedaj pojavile v večji množini sivke ali mraznice. To so še dokaj dobre gobe, male in sveže — primerne tudi za vlaganje. Toda stare mraznice niso dobre za jed in so tudi nevarne. Tržno nadzorstvo vodi vsak dan najstrožje kontrolo o vseh gobah, to posebno v pogledu njih užitenosti in kakovosti. Vsako sumljivo gobo zaplenijo. V soboto je tržno nadzorstvo zaplenilo veliko košaro mraznic, ki so bile že stare in so slabo dišale; bile so za jed neprimerne. Naj si nabiralko gobe ne mislijo, da lahko ljubljanski železdec prinese vsako gobo, marveč naj tudi gledajo, da je goba mlada in zdrava.

Sobotni živilski trg

Ob lepem vremenu se je v soboto na Vodnikovem trgu razvil tržni promet, ki se je v glavnem osredotočil na nakup zelenjave in povrtine. Neke kmetice je pripeljala na trg sladko repo. Okoli nje se je zbrala dolga vrsta gospodinj. Velik odjem so imele tudi zeljate glave. Ohrovtja je bilo na trgu manj. Na izbiro je bilo mnogo zelene.

Nobena slovenska hiša ne sme biti brez »SLOVENEČEVEGA KOLEDARJA«!

Koledar bo obširen in bo vseboval za vse veliko potrebnega in uporabnega. Za naročnike »Slovenec«, »Slovenskega doma«, »Domoljubca«, »Bogoljuba«, »Slovenčeve knjižnice« in »Sveta« bo cena v predplačilu do 1. decembra 1944 80, za nenaročnike teh listov 100. Po 1. decembru bo cena za vse 100.

NAROČITE »SLOVENEČEVO KOLEDAR«!

Dogodki in novice današnjega dne

NOVI GROBOVI

† Terezija Nemančič, 3. novembra je za vedno zatisnila oči v ljubljanski bolnišnici gospa Terezija Nemančič, roj. Muc iz Čuril pri Metliki. Blago rajnico so pokopali v soboto ob enajstih dopoldne.

† Inž. Franc Možina, 6. oktobra je umrl inž. Franc Možina iz Ljubljane. Sveta maša zadušnica bo v ponedeljek 6. novembra ob pol sedmih v cerkvi sv. Družine v Mostah.

† Primožek Debevec. Med nebeške krilate se je preselil sedem mesecev stari Primožek Debevec. V zadnji domek ga bodo spremili v nedeljo ob treh popoldne iz kapelice sv. Ahaca.

Naj rajnim sveti večna luč, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje.

OSEBNE NOVICE

Diplomirali sta na filozofski fakulteti (slovanska skupina) gđe. Vena Ivanšekova in gospa Marija Kunc-Prek. Cestiloma!

Poročila sta se g. Guštin Ljubo, železniški uradnik iz Ljubljane in gđe. Petelin Vesela, hčerka uglednega industrijca g. Alojzija Petelina iz Nabržine. Istočasno, ko je stopal mladi zakonik par pred oltar, sta praznovala svojo srebrno poroko tudi nevestina roditelja g. Alojzija Petelina in njegova soproga g. Marija. Mlademu paru kakor tudi obema srebrnoporocencema iskreno čestitamo.

Lisjak Karla - 90 letnica

Jutri bo v Jožefišču oskrbovanka Lisjak Karla praznovala 90 letnico rojstva. Rodila se je namreč 6. novembra 1854 v Šmartnem pri Litiji. Njen oče je bil takratni sodni adjunkt dr. Kersten. 1877 se je Karla poročila z zdravnikom dr. Andrejem Lisjakom, ki je kmalu dobil službo v Kanalu pri Gorici, čez šest let pa v Gorici. Družina se je zelo udeleževala v katoliškem javnem življenju Gorice. Dr. Lisjak je bil tudi škofov zdravnik in zdravnik za malo in veliko semenišče. K njim je večkrat zahajal dr. Mahnič. Gospa Karla se ga še dobro spominja. Vedno je bil zamišljen v svoje narče. Tudi na cesti je vedno premišljeval. Na obisku je pri mizi le malo govoril, kmalu se je zatopil v svoje misli. Gospa Karla pripoveduje, kako blag gospod je to bil. — Ko je slavljenski l. 1921, umrl mož, je stanovala v Ljubljani. V Jožefišču je že 18 let. Pred šestimi meseci se je pri hoji ponesečila in si zlomila nogo. Od takrat leži v postelji. Danes se gospa Karla čudi, kako je mogla doživeti starost 90 let. Nikdar si ni mislila, da bo tako starost dočakala. Ob čestitkah želimo, naj ji Gospod da še veliko prijetnih dni!

ZGODOVINSKI PABERKI

5. listopada

L. 1688. se je izkrcal na Angleškem Viljem Oranski. Po smrti Karla II. je prišel na angleški prestol s pomočjo torjajevcev, pristaev ideje o kraljestvu od božje milosti, njegov brat Jakob II. Novi vladar pa je bil s strahom in nezaupanjem sprejet pri nasprotni stranki whigovcev, ki je zagovarjala narodno suverenost. Nezadovoljstvo je blazilo dejstvo, da Jakob ni imel sina in da bo po smrti zasedla prestol hči Marija, ki je bila poročena z nizozemskim namestnikom Viljemom Oranskim. Ker se je l. 1688 kralju rodil sin, so se whigovci uprli. Na angleška tla je z nizozemskim dovoljenjem prispel Viljem Oranski z velikim brodom. Jakob II. je zbežal na Francosko. Narodni konvent, ki se je zbral, je kralja odstavel in ponudil krono Viljemu, in ta jo je sprejel —

L. 1757. je Friderik II. pruski kralj, premagal Francoze pri Roßbechu. V miru v Draždanih je Marija Terezija v boju s Prusijo izgubila Slezijo, katere izgubo ni mogla pretrpeti. Zato je iskala zavaznikov. Na svojo stran je pridobila rusko cesarico Elizabeto; državni kancler grof Kannitz pa ji je pridobil celo prejšnjega sovražnika Francijo. Proti tej zvezi se je iz bojazni za premoč v Evropi pridružil Anglija Prusiji. Ker je bilo veliko nasprotstvo tudi med Anglijo in Francijo vsled kolonialnega vprašanja, je bila t. zv. sedemletna vojna, ki je izbruhnila, prava svetovna vojna. Friderik II. je začel boj v Evropi in pri Roßbechu premagal Francoze. Tekom vojne je postal položaj za Prusijo že zelo slab, pa se je stanje praobrnilo in po sklenjenem miru je postala veselila —

L. 1901. je v Velesovem umrl Josip Benkovič, pisatelj in zgodovinar. Rodil se je 25. februarja 1869 v Kamniku. Šolal se je doma, gimnazijo in bogoslovje pa v Ljubljani. Kaplanoval v župnijah okoli domačega kraja in zaradi boleznj vstopil v samostan Stično. Je pa še isto leto v Velesovem umrl. Ze v dijaških letih je pisal v »Vrtcu«. V leposlovnih delih kaže lep pripovedniški dar, manjkala pa mu je prava zgradba in risanje značajev. Kmalu se je odvrnil od beletristike in se lotil emanstvenega dela na polju kulturne in slovenske zgodovine. Mikali so ga zlasti biografski opisi naših velikih mož. Največje delo je Ljubljanska škofija in škofijske sinode.

Srečko Zamjen: **FATIMA** je izšla v IV. izpopolnjeni izdaji. Mladinska založba, Ljubljana

CERKVENI VESTNIK

V proslavo Najsvetejšega Zakramenta

Ze sedaj se pripravlja ves katoliški svet, da bo leta 1946 slovesno obhajal sedemstoletnico, odkar praznujemo v četrtki po sv. Trojici z vsem sijajem praznik sv. Rešnjega Telesa. Vsi narodi bodo tekmovali, da bi se čim najlepše zahvalili Jezusu, Odrašeniku sveta, mu zadostovali za vsu nečast, ki se mu godi, in ga prosili vseh potrebnih dobrot in milosti. Najboljša priprava, da bomo dostojno praznovali veliko spominsko slavo, pa je, da sedaj zvesto opravljamo vse pobožnosti v čast najsvetejšemu Zakramentu. Vsak posameznik naj se trudi storiti čim več v proslavo evharističnega Zveličarja, zlasti je pa to naloga družb, ki so ustanovljene v čast najsvetejšemu Zakramentu. V ljubljanski škofiji deluje od leta 1859 v proslavo evharističnega Zveličarja bratovščina sv. Rešnjega Telesa. Ustanovljena je po ukazi sv. Cerkve v vseh župnijah v škofiji, glavni sedež pa ima v uršulinski cerkvi, v cerkvi sv. Trojice v Ljubljani. Koliko molitev je bilo opravljanih v toliko letih po posredovanju bratovščine pred presvetim Zakramentom, koliko se je zadostovalo presv. Sruu, koliko sv. obhajal se je prejele — kdo bi vse to mogel prešteti! Koliko je bratovščina vplivala na razvoj duhovnega življenja naše škofije, koliko je njena molitev pripomogla tudi k socialnemu prerojenju ljudstva, kdo bi mogel to povedati! Vsak prvi četrtki, ali če je ta dan praznik kot letos v novembru Vernih duš dan, pa drugi četrtki, ima bratovščina skupno pobožnost v uršulinski cerkvi s sv. mašo z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine. Pred leti so za mesečno pobožnost bratovščine pobožni častilci sv. Rešnjega Telesa po dvakrat popolnoma napolnili uršulinske cerkve. Ali se ne bo tudi sedaj pokazalo, da ljubimo in častimo Zveličarja v svetem Zakramentu? Vse brez razlike, ki jim le čas dopušča, vabimo k pobožnosti bratovščine v novembru, ki bo v četrtki, 9. novembra, ob pol sedmih zjutraj v uršulinski cerkvi. Najprej bo kratek govor in potem sv. maša z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine. Udeležite se pobožnosti v uršulinski cerkvi posebno tudi zaradi tega, ker je v tej cerkvi oltar Marije — Kraljice mira. Po Mariji bomo dosegli od evharističnega Zveličarja vse, za kar v teh dneh tako goreče prosimo.

(Nadaljevanje z 3. strani.)

dobni pomen ter zasluži prav v teh dneh zbranega branja.

Nimam prostora, da bi mogel tu podati vsebino celotne ogromne trilogije, kakor bi bila potrebna za informacijo. Samo glavni problem naj nakažem: gre za restavracijo katolištva v avstrijskem mestu Steyer za časa katoliškega cesarja Matije na Dunaju, toda vladanja mogočnega protestantskega veljaka Händla v Steyru. Ker je ta veljak, tovarnar orožja, pomagal cesarju v boju s Turki, mu je dal prosto roko z razpolaganjem katoliških cerkva v Steyru, če bo večina mešta protestantka. Verjel je v Händlovo pravico, ki jo je izkazal že večkrat. Toda Händel, pravi mogočnjak, nazoren tip razumnega protestantskega vsestranskega fanatika, mestni sodnik, ki ga vodi pri vsem delu sovraštvo do katolištva, obrača svoje paragrafe tako, da svoje preganjanje katoličanov zakriva v objektivnost izredne pravico. Ob slovaštvo bližnjega samostana, ki edinega borbenega meniha p. Alberta odstrani, mu po letih uspe, da zapre vse katoliške cerkve v mestu. — Zmaga bi bila popolna, da se ni Bog poslužil v obrambo Cerkev preproste device Stefane, hčerke priselence gostilničarke iz Admonta. Iz borbene besede p. Alberta je zrasla ta »devica orleankac« katoliške obnove v Steyru, ki nastopa edina, osamljena, brez orožja, samo s svojim katoliškim prepričanjem in z globoko vero proti razuzmanemu sodnika

Händla in njegovega sina, stotnika, poveljnika steyrskih strelcev. Zato trpi muke na sramotnem odru, opravlja živni apostolat v mestu, spremlja na smrt oboje in jim lajša zadnje trenutke, nosi kužnim bolnikom sv. hostijo v stolp, kamor si nihče ne upa, samo — katoliška karitas in pripravljenost na smrt za bližnjega in Boga — in nazadnje pretrpi tudi mučeniško smrt. Devica in mučenica, živča vsa iz Boga za Boga, iz polnosti religioznega prepričanja, globoke vere, kot jo imajo samo svetniki, iz odločnosti in nekompromisarnosti — to je skromna natakarija Stefana, ki z močjo svoje vereke vneime premaga mogočnost obeh Händlov in pokristjani Steyer. S svojo smrtjo je odprla zopet zaprte katoliške cerkve v Steyru in omogočila katoliško protireformacijo. To je zunanji okvir te trilogije, ki je vsa razkošna v slikanju zgodovinskih prizorov in sijajev dobe dveh največjih duhovnih borb, tako sličnih borbi današnje duhovne razklenosti, ko zopet Cerkev zmaguje samo s svojimi — žrtvami in mučenici. Notranja vsebina pa je razvoj ljubezni stotnika Händla do svetniške device, ki si je pa obljubila večno devštvo, ter zato od svoje mogočnega snubca, čeprav bi s svojo poroko lahko zelo olajšala bedo Cerkev. Toda nje je za popolno zmago, ne polovičarsko rešitev. S svojo odločnostjo in premočrnostjo, svojo globoko vero, pa tudi s svojim življenjem pripelje stotnika do tega, da jo v trenutku dvoma v njegovo devštvo — usmrti. Toda prav ta smrt, ki je bila v

očeh protestantov smrt vladuge, je razglasila svetost njenega devštva in pripravila končno zmago katolištva v Steyru. Z zakonom, s katerim je stari Händel preganjal katoličane, je moral za tretji svojega najljubšega sina in ga obsoditi — na smrt. Toda pred sramotno smrtjo iz rabičevih rok ga rešijo njegovi strelci, ki ga ustrelje na poti na morišče. Ranjen prestopi pred smrtjo v katoliško vero, eprejme sv. obhajilo in umre z vzdičkom: »Sveta Stefana...nevesta Kristusova... prosil zamek! Stari Händel je izročil katoličanom ključec cerkve ter je odkopal od svojega sodništva. Zmago katoličanov je pripravila samo skromna, neuka, ponižna deklica, prava junakinja Stefana: Bog se je poslužil nedolžnih za dosogo velikih stvari.

To je misel in zgodba tega velikega zgodovinskega romana, kakor sem jo mogel označiti samo a temi nekaj stavki. Pa še to naj zlostuje, da se informirate o veličini in ogromnosti te zgodovinske podoče iz časov katoliške reformacije. Nisem pa označil umetniškega sloga te velike pisateljice, ki je v mnogih pogledih bila učiteljica našemu Preglju tako po duhu kakor besedi. Njena baročna slikovitost in opiena nazornost je tudi v prvodu prišla do veljave. V celoti je to resnični — katoliški roman, celo tendenčni katoliški, toda pisem z veliko umetniško močjo, resnično glavno delo Händel Mazzottijevo, te velike, tudi pri nas znane in upoštevanje pisateljice zgodovinske povesti.

Vse dijake in dijakinje opozarjamo na instrukcije vseh predmetov za vse razrede srednjih šol in tečajev tujih jezikov. Vpisovanje dnevno. Informacije in prospekti: Specialne instrukcije, Kongresni trg 2.11.

Formicot pastile za desinfekcijo usi in grla dobite v lekarnah.

V torek izide nova rakovniška knjiga »Nebeški ključ« (o popolnem kosaanju). Spisal dr. Franc Knific. Cena 2 liri.

Gospod M. Lajovic je daroval v znak poštastive epomina pok. prof. dr. A. Zalokarju 1000 lir za medicinsko kliniko, za kar se mu predstojništvo klinik priščno zahvaljuje.

Zatemnitev od 17.10 do 6.20

Upraviteljstvo II. moške meščanske šole v Ljubljani javlja, da se prične pouk v učence tretjih in četrtih razredov v ponedeljek, 6. t. m., ob 13, za učence prvih in drugih razredov v torek, 7. novembra, ob 10 in poslopju šole v Zgorzi Šiški.

Večerni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2, vam nudijo praktično izobrazbo, potrebno vsakomur. Izbira predmetov po želji (knjigovodstvo, korespondenca, stenografija, jeziki itd.). Učna na zbirna. Informacije in prospekti daljavnateljstvo.

ŠE DANES

se naročite na II. letnik »Svetovih« - poljudnoznanstvenih knjig! »Svetove« I. letnik je žel splošno pozornost in si je v svojem prvem ciklu 12 izbranih knjig pridobil številne bralce! Postanite tudi vi stalen »Svetove« naročnik!

Za slepo mladino je poklonila rodbina g. dr. Piccolija znesek 500 lir v posnetih epomina blagopokojnega g. dr. Antona Rogine. Zavod za slepo mladino se za blagodar najpriščno zahvaljuje.

V VSEH KNJIGARNAH

v vseh boljših trgovinah, kakor tudi v ljubljanskih trafikah bo na razpolago novi letnik edine naše pratike s podobno svete Družine

»Družinske pratike« za leto 1945

Cena izvodu 5 lir. Razprodajalec popust! Segajte po tem našem ljudskem koledarju!

Sinfonični koncert

Lipovšek Marjan: Suita za godalni orkester. Delo ima štiri stavke. V obseknjara je vnešena stara koncertna oblika, kakor so jo rabili skladatelji takozvane »stare klasike«. Akordika je diatonična z nekaterimi kromatičnimi gradacijami. Srednji Adagio ima širok spevni značaj in je v glavnem homofonno strukturo, tretji stavek (Allegretto, ass. mosso e leggero) pa združuje razgibano kontrapunktično s figurativnimi akordnimi skupinami. Skladba se vzdržuje vsakega programa, hoče biti zgolj muziciranje in to živahno v treh hitrih stavkih, ter spevno v počasnem delu. Skladba je bila dokončana letos poleti ter je bila nagrajena s prvo nagrado v razpisu Glasbene Matice za kompozicije za godalni orkester.

Nesreče pri padcih

Neznani kolezar je na cesti podri na tla 45-letnega delavca Ivana Krušiča, ki je pri padcu dobil hude poškodbe na glavi. — S stavbnega odra je padel 35-letni tesar Jože Mohorčič. Dobil je pretes možganov. — Levo roko si je pri delu poškodoval 34-letni vodni inštalater Jože Završnik.

Sinfonični koncert

Lipovšek Marjan: Suita za godalni orkester. Delo ima štiri stavke. V obseknjara je vnešena stara koncertna oblika, kakor so jo rabili skladatelji takozvane »stare klasike«. Akordika je diatonična z nekaterimi kromatičnimi gradacijami. Srednji Adagio ima širok spevni značaj in je v glavnem homofonno strukturo, tretji stavek (Allegretto, ass. mosso e leggero) pa združuje razgibano kontrapunktično s figurativnimi akordnimi skupinami. Skladba se vzdržuje vsakega programa, hoče biti zgolj muziciranje in to živahno v treh hitrih stavkih, ter spevno v počasnem delu. Skladba je bila dokončana letos poleti ter je bila nagrajena s prvo nagrado v razpisu Glasbene Matice za kompozicije za godalni orkester.

Cajkovskega violinski koncert je v romantični literaturi poleg Brahmsovega I. Bruchovega violinistom najljubši. Tehnično zelo težko dosegljiv nudi tudi na večjim virtuoziem velike težkoče in je njegovo izvajanje že samo zadostna legitimacija za umetniško višino. V treh stavkih se razgrne vse bogostvo Cajkovskega glasbe. Razgiban prvi stavek s prekrasno glavno in stransko temo, zasajeno po slovanski razsežnosti dišeč drugi stavek in razposajen zaključni kar tekmujejo medsebojno v lepotah. Gospodčin Stančičeva je koncert naštudirala s slavnim mednarodnim češkim virtuoziem Pfluhom v Salzburgu.

V drugem delu III. sinfoničnega koncerta Radia Ljubljane v ponedeljek, 6. novembra ob 19 v veliki univniški dvorani, bo pomnoženi radjski orkester pod vodstvom dirigenta dr. Danila Švare izvajal Beethovno V. sinfonijo v e-moll. Predprodaja vstopnic se vrši v knjigarstvu »Glasbene Matice«.

Obvestila Preveda

Delitev racioniranih živil za november

Od 7. XI. 1944 prejmejo potrošniki pri svojih trgovcih naslednja živila v zvezi s kruhom, ki ga lahko kupujejo neovno pri peklih):

A. V mestu Ljubljani znotraj varšinskega pasu:

1. Na osnovno živilsko nakaznico (vijoličasti podton brez pretiskanih črt):

225 g kruha dnevno na odrezke od 1. do 10. XI. Namesto kruha lahko potrošniki nabavijo po 7. XI. na prvih 10 dnevni odrezkih 1960 g krutne moke in 15 g kvasa. Pri nakupu kruha pritiče kvas samo peku. Delitev preostale količine kruha oziroma moka bo objavljena naknadno.

1000 g riža in 500 g testenin na prvih 15 odrezkov za živila za juho z datumi od 1. do 15. XI. Delitev živil za juho za drugo polovico meseca bo objavljena naknadno.

0,5 (pol) dl olja na prve 4 odrezke masloboje z datumi 1., 2., 3. in 4. XI. 500 g sladkorja na vseh deset odrezkov za sladkor.

250 g kavne nadomestka na odrezek »26 ab«.

250 g soli na vse 4 odrezke za sol. 75 g mila na oba odrezka za milo in 100 g pralnega praška za mesec november in december skupaj na odrezek »23 ab«.

Za meso pa so določeni odrezki od 1. do 10. XI. do 16. Nov.

2. Delitev racioniranih živil na dodatne živilske nakaznice za ročne delavce (RD), delavce pri težkih delih (TD) in najtežjih delih (NTD) ter noseče žene in mladino od 9—18 let (DoMa) bo objavljena pravočasno v kasopisih.

3. Na nakaznico za pridelovalce kmetijskih živil (brez pretiskanih črt): po 100 g kvasa na odrezek »111« in »112«, skupno 80 g.

4. Na dodatno živilsko nakaznico »DoMa« (brez pretiskanih črt) za otroke do 3 let starosti:

500 g sladkorja na odrezek »108«.

5. Na dodatno živilsko nakaznico za kruh za bolnike:

100 g kruha dnevno na odrezke od 1. do 10. XI. Namesto kruha lahko nabavijo na prvih 10 dnevni odrezkov 826 g krutne moke in 5 g kvasa.

6. Na dodatno živilsko nakaznico za meso za bolnike:

50 g mesa dnevno pri odrejenih merarjih.

7. Na družinsko nakaznico A, B in C (brez pretiskanih črt):

5 škatlic vžigalic na odrezek »A-4«, 10 škatlic na »B-4« in 15 škatlic na odrezek »C-4«.

8. Na bolniška nakazila, ki jih je izdal Bolniški odsek MPU in Ljubljani, lahko izdajo trgovci svojim stalnim odjemalcem vsa nakazana živila, razen trdih masloboj.

B. V mestu Ljubljani zunaj zapornega pasu ter v občinah Ježica in Polje:

1. Na osnovno živilsko nakaznico (vijoličasti podton s pretiskano zeleno črto): Kruh ali moka, kvas, sladkor, olje, kavna nadomestek, sol, milo in pralni prašek velja isto kot za Ljubljano znotraj zapornega pasu. 1000 g riža na prvih 10 dnevni odrezkih za živila za juho z datumi od 1. do 10. XI. Delitev ostale količine živil za juho bo objavljena naknadno. 200 g zaseke na naslednjih 19 odrezkih z masloboje z datumi vključno od 5. do 23. XI. Na spodnjo vrsto odrezkov za masloboje od 24. do 30. XI. ne pritičejo nikake masloboje.

Zaseko bodo delili upravičencem občanom mesta Ljubljane zunaj zapornega pasu dne 8. XI. sledeči mesarji: Abramovič, Sv. Roka 8; Ahlin, Karlovska 17; Gutnik, Tržaška 73; Ponikvar, Vodnikova št. 40; Marolt, Vodnikova cesta; Setinar, Brdo; Rezar, Dolenska 64; Škufca, Vodnikova, in Serjak, Stožice 44.

Zaseko naj dvignejo našti mesarji 8. XI. ob pol 7 uri zjutraj na klavnici, posodo pa naj prinese na klavnico 7. XI. med 8. in 10. uro dopoldne. Zbrano odrezke predložijo mesarji »Preveduc, Gosposka 12, I. nad., soba št. 10, dne 9. XI. ob pol 8. uri zjutraj. Morebiti preostalo zaseko bodo vrnili na klavnico 9. XI. ob 8. uri zjutraj.

2. Vžigalice: Potrošniki bodo dobili na osnovno živilsko nakaznico od občinske preskrbovalnega urada na Ježici ali pa

v Polju na odrezek »Nov - 20 ab« dva škatlici vžigalic. Potrošniki v mestu Ljubljani izven zapornega pasu dobijo na družinske nakaznice A, B in C (brez pretiskanih črt), izdane od MPU, enako količino vžigalic in na iste odrezke družinske nakaznice kot v mestu Ljubljani trgovci vžigalice na odrezek »Nov - 20 ab« (z zeleno črto) ne smejo oddajati.

3. Glede dodatnih živilskih nakaznic za delavce, otroke do 3 let, mladino in noseče žene velja isto kot v Ljubljani.

4. Glede nakaznic za pridelovalce kmetijskih živil (brez pretiskanih črt in z zeleno črto) velja isto kot za Ljubljano znotraj zapornega pasu.

5. Glede dodatnih živilskih nakaznic za kruh in meso za bolnike ter bolniških nakazil velja isto kot za Ljubljano znotraj zapornega pasu.

C. V vseh ostalih oskrbovanih občinah:

1. Na osnovno živilsko nakaznico (modri tisk, sivi podton): kruh ali moka; delitev bo objavljena naknadno; živila za juho, sladkor, zaseka, olje in milo v istih količinah in na iste odrezke kot je objavljeno pod »B«; kavni nadomestek: 125 g na odrezek »Nov - 76 ab«; sol: 200 g na določene odrezke za sol; vžigalice: 2 škatlici na odrezek »Nov - 73 ab«; kvas: 45 g kvasa na odrezek »Nov - 70 ab«. Delitev kvasa na odrezke za kruh ali moko odpade; pralni prašek: 100 g za mesec november in december na odrezek »Nov - 67«.

2. Na nakaznice za pridelovalce kmetijskih živil (s pretiskano rjavkasto črto): 35 g kvasa na odrezek »111«.

3. Na dodatno živilsko nakaznico »DoMa« (pretiskana z 2 vijoličastima črtama za otroke do 3 let starosti): 500 g sladkorja na odrezek »108«.

Opomba za vse potrošnike: Delitev moka, preostalih živil za juho, kisa in ostalih živil na dodatne nakaznice za delavce, noseče žene in mladino od 9. do 18. leta starosti bo objavljena naknadno.

Opomba za vse potrošnike: Delitev moka, preostalih živil za juho, kisa in ostalih živil na dodatne nakaznice za delavce, noseče žene in mladino od 9. do 18. leta starosti bo objavljena naknadno.

Kaj je novega pri naših sosedih?

Iz Trsta

Sinfonični koncert je bil dne 3. t. m. v Verdijevem gledališču. Vodil ga je dirigent Edmondo de Veschi in so bila na sporedu sledeča dela: Vivaldi, III. koncert iz »La Cetra« v g-molu za violino in godalni orkester; Pizzini, Postojnska jama, Pileti, Preludij v obliki napeva in tarantelo po starih napokinskih narodnih motivih; Borodin, II. sinfonia v e-molu.

Nabava tekstilnih izdelkov. Po najnovejših odredbah upravnih oblasti je sedaj dokončno urejeno razdeljevanje oblačilnih potrebščin. Vse razpoložljive količine so rezervirane predvsem za one, ki so vsled bombnih napadov ostali brez strehe in brez vsega. Ostali prebivalci pa morajo v primeru potrebe napraviti na mestni preskrbovalni urad posebno prošnjo, v kateri je potrebno navesti vse oblačilne izdelke, ki bi prišli v poštev za nakup. Šele nato izda oblast nakaznico za najpotrebnejša oblačila. Ta način razdeljevanja se strogo izvaja, kar je seveda edino pravilno in v interesu vsega prebivalstva. Razvajene dame se bodo pač morale odpovedati svojim modnim muham in naj pri tem blagovoljivo pomisli, da so danes milijoni, ki so se odpovedali vsem komodnostim in so srečni, da so ohranili — golo življenje!

Iz Gorice

Narodni stražarji v Idriji. Narodni stražarji, ki so pred kratkim ustanovili v Idriji svojo postojanko, so kaj pridno na delu in so si osvojili srca skoro vseh poštenih Idrijčanov. Terencem in komunističnim zaupnikom so seveda trn v peti. Odkar je zavihrala z gradu slovenska trobojka, je že nad 100 idrijskih fantov ušlo od tolovajev in se vrnilo v Idrijo. Tudi okoli Idrije čistijo stražarji prav vestino. Pri tem so med drugim zajeli komandanta »bataljona«, ki je vodil črnovrške ujetnike-stražarje in znano komunistično kurirko Stano Jurjevič. Začetek šole v Gorici. »Goriški list« od 1. novembra poroča, da je odziv slovenske mladine v obe slovenski šoli, tako v osnovno šolo kakor tudi v gimnazijo, nad vse razveseljiv ter je

Atene v bilijonski vrtoglavi

Članek s pričujočim naslovom je izšel v »Tagespost« z dne 23. oktobra t. l. in bo zanimal tudi naše čitatelje:

V Zagrebu, 24. oktobra. — Številni begunci, ki prihajajo zdaj iz Grčije na Hrvaško, imajo za seboj dolgo in težavno pot. Čez albanske obmejne gore vodi le malo potov in še ta so slaba, a pot čez bolgarsko ozemlje iz Bitolja in Ohridskega jezera je marsikdaj obupna dirka s smrtjo, ki preži ondi za slehernim drevsom in sleherno pečino. Saj ondotnim tolpom človeško življenje kaj malo pomeni, če manj ko prgišče tobaka ali par čevljev. Vendar so se grški begunci rajši lotili take poti, kakor pa da bi doma čakali na zmedo, ki je zdaj vsak dan hujska. Dokler je bila nemška posadka v Grčiji, je imela Rhaltyjeva vlada še nekaj besede, dasi je bila v zadnjem času precej brez vpliva in za njena svarila sprito boljšeje nevarnosti se niti okolica Aten ni več zmenila.

V splošni zmedji raznih strankarskih sporov in raznih tolovajskih skupin ni bilo nobenega časa za obnovitvena dela. Narodnogrško gibanje ni nikdar prišlo preko prvih točk, ker je bilo v sebi razdrapano in brez smotra, in neskončni plaz razvednotenja denarja in razbrzdanih špekulacij se ni dal ustaviti in je vse jezove podrli. Ko so se nato v prvih dneh oktobra izkrcale angleške čete, so se začeli nemiri v Atenah, in pripadniki komunistične organizacije in pripadniki narodnostnih skupin so se med seboj z orožjem pobjali, tako da je nastala vojna vseh proti vsem, in oblast so dobili ko-

munisti, ki jih Moskva pridno štiti. Komunisti so se utaborili v velikih atenskih hotelih in javnih poslopih in njih strojne kosijo ženske in otroke kakor tudi napadajo angleške oklepnike, ki zdaj pa zdaj prirožljajo po cestah. Komunisti dobivajo od dneva do dneva več političnega vpliva v Grčiji. Zahitevajo vlado ljudske fronte namesto vlade Papandreouja, dasi je ta že itak na pol rdeča. Brčkone se bo končalo z razglasitvijo sovjetske republike po rusko-sovjetskem receptu. V Grčiji se je boljšejevem tako zasidral kot nikjer drugje na Balšanu in v Evropi sploh. Zasluga Nemčije in Rdečega križa je, da je bila v prejšnjih zasedbenih letih oskrbovana Grčijo z najpotrebnejšimi živili. Zdjaj še nekaj tednov in mesecev ni več teh pošiljk, in saj sploh ne bi bilo v Grčiji zdaj nikogar, ki bi posrbel za pravično delitev živil. Zatorej je Grčija tik pred lakoto velikanskega obsega, saj ni mogoče pričakovati nikake pomoči od zunaj. Mimo tega je nastala naravnost strahotna inflacija. Ko je bila Grška banka letos v maju prisiljena zaradi izplačilnih težkoč razvednotenega denarja izdati bankovce po 500.000 drahem, so se v Grčiji vsi zgrozili, saj je sleherni vedel, da je to finančni polom. Zdjaj stane v Atenah kaj slaba cigareta 4 milijarde drahem, in če se hočeš v kaki gostilni nasiti, plačaš bilijon ali poldrug bilijon drahem. Navaden grški državljan pa nima toliko teh bankovcev z astronomskimi številkami. Na črni borzi pa zasluži le nekaj stotin ljudi ali nekaj komunističnih komisarjev take bilijonske vsote.

SLOVENEČEVA KNJIŽNICA

bo vsaki slovenski hiši v okras in bogastvo!

Ali še vedno premišljate, če bi postali naš naročnik? Odločite se in so še jutri prigrisite. Svoj denar boste na najlepši način vložili in bogato se vam bo obrestoval. Če že ne mislite nase, mislite na svoje otroke, ki vam bodo nekoč hvaležni za doto, ki jim jo boste pripravili. — Letoanje knjige »Slovenčeva knjižnica« so skrbno izbrane in visokovredne.

Zborovalci so se posvetovali o tekočih zadevah.

Govorila sta tudi okrajni vodja Doboczy in šolski svetnik Schneider, ki je dal šolskim voditeljem potrebna navodila za bodoče mesec.

Nesreča ne počiva. Štiriletnega Božidarja Volčino iz Zgornje Polskave, okr. Maribor, je povozil tovorni avto in mu tako zmečkal nogo, da so mu jo morali odrezati. — 30 letni Franc Stumberger iz Zlatoljca na Ptujskem polju si je pri padcu zlomil desno roko.

Iz Hrvaške

Naredba o prijavi letoš. vinskega pridelka in vseh zaloga vina na Hrv. Primorju. Izredni poverjenik za uprav. področje Susak—Krk je te dni izdal naredbo o obvezni prijavi letošnjega vinskega pridelka in vseh zaloga starega vina. Prijavljene količine mošta in vina, kakor tudi njegova vsebina v sladkorju morajo biti v razmerju z vsebino vina in alkohola na podlagi naslednjega količnika: 100 kg mošta je 90 l vina, 100 kg koncentriranega mošta je 270 l vina, 100 kg grozda je 65 l vina in 1° vsebina sladkorja je 0,06° alkohola. Po tej naredbi je nakupovanje grozda in mošta za pripravljanje vina za domačo porabo prepovedano. Vinogradnik ima pravico za držati zase in za člane svoje družine nad 12 let stare ter za delavce po 1 hl vina za vsako osebo. Svobodna prodaja preostale količine vina je strogo prepovedana. Komunistična agitacija proti Angležem. Pri nedavni obrambi Banja Luke so hrvaške čete zaplenile komunistični agitacijski material, iz katerega je razvidno, da tolovajske skupine odklanjajo vsako sodelovanje z Londonom. Po njihovem zadrževanju hoče Moskva na vsak način na bivšem jugoslovanskem državnem področju nemoteno izvesti svoje načrte o sovjetski ureditvi vseh delov bivše Jugoslavije. Po poročilih hrvaškega tednika »Glas Primorja« iz katerega povzemamo to novico, je prišlo že tudi do oboroženih spopadov med hrvaškimi in srbskimi tolovajci.

Zgodovina Medjimurja. Hrvaški zgodovinar Rudolf Horvat je nedavno izdal v Zagrebu svoje najnovejše delo »Poviest Medjimurja«. Knjigo je izdalo društvo »Hrvatski rodoljub«.

Z Gorenjskega

Vojvodinja Meklenburška umrla. Na Bledu je dne 23. oktobra umrla vojvodinja Marija Antonija Meklenburg-Schwerin. Pokojna vojvodinja je zadnja leta bivala v svoji vili in je bila med našim ljudstvom zelo znana. Naj počiva v miru!

Zaradi olepljanja se obleke ne smejo popraviati. Glede na proste delovne moči za vojno uporabo, razglašajo državni zastopnik za oblačila, kakor beremo v »Kärntner Zeitung« z dne 3. novembra, da se odlej ne smejo obleke popraviati, da bi bile lepše, ampak le tedaj, če so zares popravila potrebne.

Na vzhodnem bojišču je padel 40 letni podčastnik Hans Slatin iz Beljaka. Gorenjski kinematografi imajo ta teden zanimiv spored. Tako predvajajo na Jesenicah film »Šramli«, v Kranju uprizorjajo film »Njegova najboljša vloga«, v Radovljici pa kažejo film »Mož z načeli«.

Iz Ledenic pri Rožaku na Koroskem poročajo da so v soboto slovesno odprli električno razsvetlavo za kraj Malenice. Novi vod je dolg 14 km in ima zanj največ zaslug inž. Josip Vilčnik. Obsežna dela, kot kopanje jarkov in postavljanje drogov so bila opravljena v skupnem delu. Tako so Malenice v šestem letu vojne dobile električno luč. Župan in krajevni skupinski vodja sta se zahvalila tozadevnim sodelavcem.

S Spodnje Štajerskega

Slovesen pogreb v Celju. V Celju so položili k zadnjemu počitku Ano Kresnikovo, upraviteljičico ženskih nameštenk pri tvrdki A. Westen. Ves čas svojega službovanja je imela rajnca za vse svoje podrejene nameštenke materinsko srce. Član stranke Gröger se ji je ob grobu v imenu tvrčke in uslužbenstva priročno zahvalil za vse neno delo.

Zborovanje šolskih voditeljev mariborskega okrožja je bilo 24. oktobra t. l.

Možje in fantje!

Duhovna obnova se bo začela danes popoldne ob pol petih, v ponedeljek zjutraj pa ob šestih, obkairat pri sv. Jožefa. Iskreno ste vabljeni tudi vi, da sodelujete z udeležbo in molitvijo pri teh moških pobožnostih. Vse naše skupne molitve bodo namenjene za duše v vica, zlasti za vse rajne člane naše slovenske družine, ki so zaradi vojne Bog ve kje umrli. Tako molitev je danes naša največja človeška in narodna dolžnost, dolžnost vsakega Slovenca. S temi molitvami v svetišču sv. Jožefa homo pa tudi prosili tega zavetnika našega mesta in naroda, naj nam stoji ob strani tudi v bodoče. Zato pridite!

Člkritje spomenika padlim borcem v Rovtah

V nedeljo, 5. novembra t. l., popoldne ob 2 bo v Rovtah nad Logatcem slovesno odkritje in blagoslovitve spomenika žrtvam prejšnje in sedanje svetovne vojne. Počastimo spomin padlih očetov in sinov s čim večjo udeležbo.

Družinskim poglavarjem se izplača enkratna posebna pomoč

Šef pokrajinske uprave je potrdil sklep ravnateljstva ZSZ z dne 28. septembra 1944, po katerem se izplača vsem družinskim glavarjem, ki so bili v mesecu avgustu 1944 upravičeni do zakonitih družinskih doklad iz sredstev Blagajne za izplačevanje družinskih doklad enkratna posebna pomoč v višini 137% od enomesečnih družinskih doklad. Ta enkratna posebna pomoč se delavskim družinskim glavarjem odmeri na leti osnovi kakor družinskim glavarjem-nameličencem. — Z nakazovanjem te pomoči se prične v nekaj dneh.

Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine.

Malo knjižno žrebanje Zimske pomoči

Kdor še nima knjig, ki jih je založila Zimeka pomoč, se bo potrdil v Gradšču št. 4, nasproti Drame, in bo za 100 lir izvelkel 5 knjig. Če ima srečo, dobi različne knjige, če ima pa nesrečno roko in potegne dvakrat listek z naslovom letih knjig, mu jih zamenjamo, če doplača, kolikor treba za knjigotržno ceno.

Se vedno Vas čakajo dobriki druge ljudske tombole, izbrane knjige in dodatni denarni dobriki. Čas za dviganje je do 15. t. m. Preglejte tombole tablice, če ste pa založili časopise z izrebnimi številkami, vam jih radi pregledamo v tombolekem oddelku.

Ljubljanska davčna uprava

objavlja, da dosepe v smislu člena 148 zakona o neposrednih davkih v četrtem četrtletju v plačilo:

- a) dne 1. oktobra 1944 četrtletni obroki zgradbina, pridobaina, rentaine, družbenega davka, davka na neozeljeno osebo, davka na poslovni promet in vojnice; b) dne 1. novembra 1944 drugi polletni obrok zemljarina.

Podrobnejša pojasnila so razvidna iz razpisov, nabihit na uradni deski davčno uprava za mesto Ljubljana in mestnem poglavarstvu v Ljubljani.

Dramsko gledališče

Nedelja, 5. novembra, ob 14.30: »Triglavska roža«, Izen, Mladinska predstava od 40 lir navzdol. — Ob 17.30: »Septembere«, Izen. Cene od 40 lir navzdol. Ponedeljek, 6. novembra: Zaprt. Torek, 7. novembra, ob 17: »Jakob Ruda«, Red B.

Operno gledališče

Nedelja, 5. novembra, ob 17: »Cilvlas«, Izen. Cene od 60 lir navzdol. Ponedeljek, 6. novembra: Zaprt. Torek, 7. novembra, ob 17: »Manone«, Red A.

Obkavalec gledaliških predstav prostjo potom gledališče uprave, da bi dame, ki sede v parternih sedežih, odložile klobuke v garderobah.

GUNNAR GUNNARSSON:

NA BREGU ŽIVLJENJA

Roman 50

Čim je bilo brezglavo truplo odvrženo, je obležalo ondi dotlej, dokler se ni življenje tako izšlo iz njega, da se niso noge nič več krčile ob hitrih urezih ko so jih pri kolensih rezali od trupa. Nato so čali še toplo telo iz kože in ga za zadnje noge obesili na kavelj visle. Ondi je čakal možki, ves pokropljen s krvjo in umazano, z nožem v roki, razparal je trebuh, spustil na umazana tla pod vislice žleodec in čreva, ki so jih kasneje pobrale ženske in jih odvlekale na breg; tam so čreva obležala, medtem ko so izpraznilo kadečo se, toplo vsebino žleodca. Nato je ženska vzela v roke prazni žleodec, stekla z njim k vodi, izplaknila umazanijo in ga vrgla v vrečo. Žleodec so nato razrezali na kose, sešili v podolgovate mehurje, da so jih uporabili kot kožo za kravate in jetrne klobase. Moški ob vislicah je zbiral užitno drobovje in vso množico masti v posebne čebre in kadi, in nato je mahdravo truplo obesil na kavelj bolj zadaj na vislicah, kjer je moralo viseti, da bi se povsem ohladilo,

preden bi ga spravili na tehtnico. Čim so bila trupla povsem mrzla in trda, so jih odnesli v skladišče, kjer so jih tehtali. Zraven tehtnice je bila lesena klada, kjer je možki z veliko mesarico odsekal krvavi goltanec od trupel. Nato so jih posamično tehtali, in cena je nihala med petnajst in dvajset orami za funt, ravnanjoč se jih počem ali manjši teži, čeprav so se jim potem naložili v iste čebre in jih kasneje za isto ceno razprodali. Navadno se je že znočilo, preden so kmetje začeli odhajati domov iz Holmeffjorda, ki je kar plaval v umazaniji in se potapjal v sopulu od krvi, v rezkem vonju po svezem mrtvem mesu in v zadušljivem smradu iz umazanih kupov spodaj ob bregu. Utruženi in izčrpani so se opotekali poleg svojih konj, ki so bili vsi nato-vorjeni z zvežnji glav, z nogami, žleodci, vampi, s srci, z jetri, s pljuči, z ledvicami, s krvjo v usnatih mehovich ali lesenih brentah. To je bilo vse, kar je ostalo od zaklanih ovac. Trgovska družba je kupila meso njih ovac za

največ po dva in dvajset örov za funt in jim prodajala rženo moko po štiri in dvajset kron za tono k njihovim, z vodo razredčenim krvavcem, ki so tvorile, vse kisle in črne, poglavitni živež za čez dolgo zimo. Trgovski družbi so morali vrniti dolg, sicer jim je odvzela kredit. In kmetje, ki so morali na stotine ovac odgnati v zakol v mestec, so imeli komaj toliko sredstev, da so lahko zase zaklali štiri do pet ovac. Nikoli se niso rešili dolgov. Nekateri so pač nekam čutili, da je to prav za prav narobe, da se morajo drugače preurediti, vendar so bili že zašli v to obupno navado, ni bilo lahko izmotati se iz nje. Več ko tri četrtine ovac, kar so jih bili to jesen poklali v Holmeffjordu, je dobila tvrdka O. Scheving in sinovi. Novo konzumno društvo jih je dobilo pičlo četrtino. Faktor Thorsden je bil s tem nezadovoljen. Niso dosti več klali ko prejšnja leta in izračunal je, da je tvrdka dobila četrtino manj ko sicer. Ta je pa prehuda, si je dejal. Zdjaj mora pa že kmalu priti prilika, ki je nanjo zme-ranj čakal, da bo novo podjetje v kali zatrl, sicer bo res vse narobe. Ali ga njegov nos to pot vares ni prav vodi? A Finnur z Vadija, upravitelj novega konzumnega društva, tudi ni bil zadovoljen. Pičla četrtina — to je bilo premalo. Odkrito povedano: kmetje so ga že precej pustili na cedilu! Ne, da bi bili javno odpadli od njega! Vendar

so postali mlačni, kar je bilo jako opazno, in pa boječi. A česa so se bali? Za vsak primer se jim je dozdevalo pravno, da so bili s faktorjem še zme-ranj nekoliko v prijateljskih stikih. Pa to mu ni jemalo volje, še bolj ga je podžgalo, še bolj razvnelo, da je napel vse sile, vso pamet in vso vztrajnost. Osemnajsto poglavje. Že jesen s svojim viharjem in dežjem je spremenila življenje Blidi in Sölviju: zdaj sta morala tčtati skupaj zme-ranj v hiši. In kolikor je šlo, sta svoje igre preložila v gospodarsko poslo-pje župnišča, kjer sta bila bolj ne-motena ko v stanovanju. A čeprav je imela tema vedno več oblasti nad svetlobo, so bile doslej vse ure dneva njuna last. Zdjaj pa se je začela šola. Dozdevalo se je, da je mahoma konec vse prostosti. Saj sta večji del dneva prežela v šoli in če sta sredi popoldneva prišla domov, sta morala pisati naloge. Zdjaj so bile nedelje spet kot srečne zelenice in težavni puščavi delavnikov v njuni duši. Skozi vse teden sta nepotprežljivo štela dneve — in daleč zunaj v bodočnosti so žarele božične počitnice ko morje samih luči. Blid je znala zadevo tako urediti, da sta bila v šolski sobi ločena le po ozkem hodniku med klopni, vendar je bilo med

TEL. KINO »MATICA« 22-41 Zabavna ljubavna komedija »POLETNE NOČI« René Deltgen, Susa Graf, Ernst von Klipstein PREDSTAVE OB 10.30, 15, 17 IN 19! TEL. KINO »SLOGA« 22-34 Hilde Krahl in Albert Matterstock v sijajni vesolozitri »GRAND HOTEL PARADIES« Predstave ob 10.30, 15, 17 in 19. TEL. KINO »UNION« 22-21 Umetniška komedija »RAJ NA ZEMLJI« Hans Moser, Adole Sandrock, Heinz Rühmann, Theo Lingon in drugi odlični dunajski igralci. Predstave ob 10.30, 15, 17 in 19. KINO »KODELJEVO« Telefon 21-91 Krasná filmska umetnina s slovito Paulo Wassaly »NJENO ŽIVLJENJE« Predstave ob 15, 17 in 19.

MALI OGLASI

Službe iščejo

DEKLE
vaje vseh hišnih del želi spremeniti službo najraje v veliko kuhinjo ali v ugledno gostilno, Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9791.

POSTREZNICA
za hišna dela gre k boljši krščanski družini z otroci, Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9792. (a)

DEKLE
bi se rada naučila kuhati, želi priti v kako kuhinjo ali nekaj plače. Cenj. ponudbe na upr. »Slov.« pod »Priloga in pošte« 9878. (b)

Gospod. POMOČNICA
izvežbana, vajena tudi meštarske kuhe in poštena, se sprejme. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9428.

KUHARICA
išče službo v večji hiši, Ponudbe na upr. »Slov.« pod št. 9877.

SPREJMEM SLUŽBO
posreževanje - značilna vseh gospodinjstev del - dnevno od 9 do 16, po možnosti s stanovanjem v centru. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Centrum« 9872. (a)

Vajencel
FRIZERSKO vajeno sprejmem, - Vorina, Pred škofijo št. 19. (v)

Stanovanja oddaje
ZAMENJAM enosobno stanovanje s plinom za enako v notranjosti bloka. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Primerne stanovanj« 9863. (c)

Hišniko - brezplačno enosobno STANOVANJE s plinom, v novi hiši se zamenja za stanovanje proti plačilu. Pismene ponudbe na upr. »Slov.« pod »Značko slunam ledo stanovanj« 9863. (c)

Soba iščejo
OPREMLJENO ali prazno sobo išče gospodinja za kakoj. Naslov v upr. »Slov.« pod »Zelo najino« 9820.

OPREMLJENO SOBOICO
v centru, po možnosti v bližini sodišča išče mirna, obzirna gospodinja s 1. novembra. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Uradnica« 9360. (a)

SOBO
prazno ali opremljeno išče mlajša uradnica v sredini mesta ali proti Rakovniku. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9716. (a)

Poizvedbe
FOTO STUDIO HOLYSKI
vključno prosti cenjene stranke, posebno pa gospoda z gospo in otrokom (v belem konjarni) ki so bili izkušeni ob priliki identiteta z g. Kocmurjem, fotografem iz Prešernove ulice ob priliki fotografiranja na pokopališču da se blagovoljno oglašiti v eteljeju na Ulici 3. maja št. 5. Koristili boste s tem mojemu uslužbencu, da ne bo po nedolžnem oškodovan.

Z odličnim spoštovanjem Holyski Karol, lastnik.

COPATO
sem zgrabil od Bleiweisova do mesteke so- le. Poštenega najditelja prosim, naj jo odda Bleiweisova 3 pri hišniku.

MOLITVENIK
sem našel na ime Čenček. - Dobi se v upr. »Slovenec«.

ZAPETNO URO
moško, »Anker«, sem izgubil v petek 3. t. m. zvečer od Rimake ceste preko Selenburgove in Pražakove v šiško. Poštenemu najditelju plačam nagrado 1000. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9853.

ZLATO URO
z zapetnico v škatli, ki mi je drag spomin, in še drugo zlatino sem izgubil pri preloženega najditelja naprojam, da mi vrne proti lepi nagradi. - (1000 L) v upr. »Slov.« pod št. 9851.

ZAPETNO URICO
zlato, »Doxa«, na črnem termenku sem izgubil v petek pop. od Sv. Jakoba irca s do trgovine Krišper, od tam na cestni železnici do bolnišnice. Poštenega najditelja prosim, da mi jo vrne proti dobri nagradi. Kovac Judita, Sv. Jakob trg 81.

Posedva
PARCELE v šiški na Viču, ob Dunajski cesti, v Mostah in Streljski ulici prodam. - Realiteta pisarna ZAJEC Andrej - Tavčarjeva 10. (p)

Prodajo

ZIMSKI PLAŠČ
črna (ženški) in plašč črna za dečka od 8-11 let, prodam. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9873.

PRODAM
svetlozav damski plašč iz kamelne dlake, rjava boč (šišca), muf (murmel), svilen blazni, lepo pregledna, otroške vozičke in postelje, lepo predobno sieno, žimnico, posteljo, kavni servis in drugo. Trgovina Ogled - Mestni trg 3.

BLAGO
za dva damska plašča, v modrem, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9763.

NOČNI OMARICI
z marmornimi ploščami, dobro ohranjeni, prodaja Hinko Privšek - Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

PREŠITE ODEJE
posteljine, poceni prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9766.

USNJENO JOPO
damsko, s krznenim ovratnikom, prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

PERILO:
Moške hlače, triko - »Macoe«, predvojnje, nekaj komadov, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9764.

RJUHE
zelo močne, ugodno prodaja trgovina Ogled, Mestni trg 3.

ZELENE POSTELJE
zložljive, prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7 - nasproti Dramskega gledališča.

PRAVIC
izkoristi za tvorbo izkoristi in masti le 50% dane hrane. Zelite do- stež 80% izrobo. Potrebni preparat z navodili glede pisanja reje prejmete pri: Inž. Prezelj, Wolfova ulica 3.

OTROŠKO POSTELJO
medenastno, z železnim vložkom, prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

DAMSKI PLAŠČ
črna, plišast, prodam za 2000. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9738.

VISINSKO SONCE
prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

ZAMENJAM
dobre ohranjene gojzerice št. 42 za št. 44. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9796. (l)

JEDILNI PRIBOR
Alpaka srebrno, 16 komadov, prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7 - nasproti Dramskega gledališča.

ZIMSKO SUKNJO
črna, prvovrstno blago, dobro ohranjeno, za srednje postavno - ugodno prodam. Resljeva 31/1, levo. (l)

DAMSKI PLAŠČ
črna s krznenim ovratnikom in mufom, skoraj nov, prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7 - nasproti Dramskega gledališča.

MOSKO OBLEKO
temnozno, novo, predvojnje blago, prodam. Oblak, Na Jami 8. - šiška.

POSTELJO
iz mehkega lesa, trpežno, ugodno prodam. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9794. (l)

ZA STAREJŠO
preprosto ženo dam za protivrednost črna zimska plašč in razno oblačila. Robbova 21. - Bežigrad pri gimnaziji. (l)

DESERTNI PRIBOR
rje prost, 26 komadov, prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

LEPOTIČNO GIMJEVJE
raznobarvno, za pomlad raznovrstno sadno drevice itd. prodaja v upr. »Slovenec« pod št. 9844. (l)

LIKALNIK
električni, kuhalnik, rešo, prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

MOSKO SUKNJO
zimska, črna s seal ovratnikom in usnje- ne črne gamaje prodam. Delno tudi za protivrednost. Naslov v upr. »Slovenec« pod št. 9844. (l)

ZIMSKO JOPE
krznene, plišaste, volnene, boe in mufe, prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

PRISNO VPREGO
koejeka, za 1 konja, in skornje št. 43, prodam. L. M., Hrenova št. 17/1. (l)

BLAGO
za moške obleke in razni novi kocki zelo poceni prodajam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9869. (l)

RJUHE IN SRAJCE
za dečka 8 let stare, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9846.

Premod

I. POGAČNIK LJUBLJANA

Bohorjeva ulica št. 1. Telefon št. 21-50

PRODAMO:
stare otomano, omare, mize, pisalne mize, moška knesla, stolice, vitrine, svetilnice stolice, dvodelno lestev, biljard, lepo pregledna, otroške vozičke in postelje, lepo predobno sieno, žimnico, posteljo, kavni servis in drugo. Trgovina Ogled - Mestni trg 3.

ZAMENJAM
hlevski gnoj za steljo. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9783. (l)

TEHTNICO
decimtalno popolnoma novo za 100 kg prodam. Ogled Ob Ljubljani 10, nasproti Karmeličank, Kodeljevo. (l)

FOTOAPARAT
Voigtlander-Brilliant - prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

PRODAMO:
lepo sperano spalnico, trodelno omaro in pisalo, Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3.

MOSKO OBLEKO
čevlje gojzerice, nove, št. 44, zamenjam za protivrednost. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9847. (l)

Komisijka trgovina HINKO PRIVŠEK
se je preselila v Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča ter prodaja: moške zimske suknje in obleke, damske plašče in jopice, volnene jope, moške škornje, usnjene in suknene goltenice, meška žolca, damske čevlje, blazine, kapne, rjuhe, otroške športne in globoke vozičke, moška in ženska kolesa, električni kuhalnik, rešo, likalnik, svetilke za nočne omare, umivalnik in vrh. živalne stroje, pisalne stroje, računalni stroj, stroj za izžemanje perila, radioaparate, gosli, viola, tamburico, mandolino, kitare, cetre, krilni in godalni rog, flauto, harmoniko, klavirske, diatonične in male za otroke, gramofone, kadi, polkile, specialno trdko za oglaševanje ter popravila glasovirjev in harmonijev. Jerušek, Zrinjskega cesta 7/1, Ljubljana.

KABEL
zemeljski, trižilni, 50-80 HP, 15 do 50 m dolžine, kupim Martinec, Ljubljana, Trnovski priistan 20. (k)

PLAŠČE
damske, zimske, v barvah, kupuje in prodava v komisijko prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

SKORNJE
čevlje, žolce, snežke, prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

ZABOJE
prazne za zapakovanje, poceni prodaja trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. (l)

OTROŠKI VOZICEK
prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9862.

SANKE
in gugalnega konjčka prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

CRNE ŠKORNJE
št. 42, prodam. Peterko, Barvarska steza 6, Ljubljana. (l)

PENDEL URO
prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

2 rabljeni STRUŽNIKI
(velika in mala) ugodno naprodaj. Merkur, Puharjeva 6.

SVETILKE
petrolejke prodaja Hinko Privšek, Gradišče št. 7, nasproti Dramskega gledališča. (l)

Kolesa
KOLO
moško ali žensko od 4000 do 5000 lir dobro ohranjeno kupim. Naslov v upr. »Slov.« pod »Kolo« 9768.

MOSKO KOLO
dobro ohranjeno prodam. Poizve se Cesta v mestni log 13. Mestna kolonija.

DAMSKO KOLO
zelo lepo, sive barve, z dinamo lučjo prodam. Ambrož, Dunajska cesta 71.

TRICKELJ
nosilnost do 200 kg. močno izdelava iz jeklenih cevi, 1 leto garancije, prodam. Ambrož, Dunajska 71.

SPORTNO KOLO
zelo lahko v teku, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9877.

DAMSKO IN MOSKO KOLO
najboljše znamke zelo poceni naprodaj. Merkur, Puharjeva 6.

OTROŠKI TRICKELJ
za 1-3 let stare, zelo ugodno naprodaj. - Merkur, Puharjeva 6.

Citaite knjige
»Slovenčeve knjiznice«

Kupimo

POLNOJARMENIK
(garter) kupim. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9769. (k)

PISALNE STROJE
dobro ohranjene, boljše znamke kupi takoj po najvišji dnevni ceni trdka »Everest«, Prešernova ul. 44.

RJUHE, KAPNE
posteljno perilo, bri- sače, razno moško in žamske perilo kupim stalno in plačam naj- boljše cene. - Kupim tudi druga razna oblačila event. prevzamem ista v komisijko prodajo. Hinko Privšek - Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

CEVLJE
in oblike za dečka od 8 do 14 let starega, dobro ohranjene, kupim ozir. zamenjam za živila. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »čevlji in oblike« 9736. (k)

POZORI
Kupujem vrste in vse tekstilne odpadke ter plačam po najvišji ceni GREBENC Alojzij, Gallusova nabrežje 39, Ljubljana. (k)

GOJZERJE
moške, ženske in dečke kupim stalno in prodava v komisijko prodajo Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

STEKLENICE
vseh vrst, pločevinaste sode, pletenke, živilske odpadke stalno kupuje »Metallia«, Gosposvetska cesta 16, nasproti Delavskega doma. (k)

RJUHE, KAPNE
in drugo posteljno perilo, brišče, frotirke kupuje stalno Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča. (k)

KARBID, VRECE
pločevinaste sode in pločevino vsako količino kupimo. Plačamo izredno dobro. - Merkur, Puharjeva 6.

ZIMSKO PERILO
damsko, moško in dečke, kupuje stalno Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča. (k)

PLAŠČE
damske, zimske, v barvah, kupuje in prodava v komisijko prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

GLASBA
SAKSOFON
sopran, prodaja za 12000. - Hinko Privšek - Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

LASTNIKI
GLASOVIRJEVI
Poslužuje se telefon. ske številke 99-25, ki polkile specialno trdko za oglaševanje ter popravila glasovirjev in harmonijev. Jerušek, Zrinjskega cesta 7/1, Ljubljana.

GLASBILA
mandolino, tamburico, gosli, viola, kitare, flauto, saksofon, gramofone, harmoniko, stojalo za note prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča. (g)

Starinski KLAVIR
popravila potreben, prodam poceni ali zamenjam za protivrednost. Gerik, Cizil Metodova c. 33. (g)

Radio
RADIO MATERIAL
žarnice, bloke itd., dobro ohranjene ali nove stalno kupuje trdka EVEREST, Prešernova ul. 44.

RADIO APARATE
dobre znamke, novo- došle, prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7 - nasproti Dramskega gledališča. (l)

Knjige
KRONIKO
SLOVENSKE MEST V letnik - Kupimo ljudska knjigarna v Ljubljani.

živali
KONJA
še raje kobilu, ki bo spomladi stara 3 leti, kupim. Alojz, Klemen. Savlje 2. Ježica pri Ljubljani. (l)

BIKA
zamenjam za telico. - Poizve se J. Erjavce, Ježica 26. (l)

PRODAM
takoj 8 tednov stare prašiče jorkširske pasme, Novak Jakob, za vasjo 8. (l)

PRODAM PRASICA
40-50 kg težkega ali za zamenjam za koro dobro mlekarico. M. Dobro, Lepi pot 19. (l)

JARCKE
in eno leto stare patke prodam. Hudover- njkova ul. 41. (l)

KRAVO
dobro mlekarico, prodaja Hočevar Anton, Vodnikova 56. (l)

Denar

VELIKO PODJETJE
išče družabnika, event. se tudi prodaja. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Siro« Mesečni fiksnih zaslužek 120.000-9571 (d)

Vse denarne
in trgovske posle izvršim hitro, točno in solidno. Priporočite se: **RUDOLF ZORE** Ljubljana Gledališka ul. 12 Tel. 38-10.

Siv. stroji
SIVALNI STROJ
pogrezljiv, z okroglim čolnicom, v brezhibnem stanju, ugodno prodaja Nova trgovina, Dunajska cesta 36 - nasproti Gospodarske zveze.

SIVALNI STROJ
»Singer«, dobro ohranjen, pripraven za domačo uporabo, prodam za 3500. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9837.

SIVALNE STROJE
moška in ženska knesla prodaja Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

SIVALNI STROJ
»Singer«, za domačo uporabo - prodam za 3500 lir. Pred škofijo št. 19. Julka.

REVEN AKADEMIK
Zeli mesto kot inštruktor za srednje ali ljudske šole. Gre proti honorarju. - Ponudbe pod »Pošten in marljiv« št. 9233. (a)

INSTRUIRAM
vse predmete za višje in nižje šole. - Cena zmerna. Naslov v upr. »Slovenec« pod št. 9858.

Neštevilne bolezn
in huda nadloga. In koliko jih je, ki ogrožajo že otroke!

Kaj bi dejali, če bi vam kdo obljubil: Najhujšega nahoda te rešim v enem dnevu! In kaj šele, če bi potem svojo obljubo tudi pošteno izpolnil? Take in še večje obljube je dajal in jih v blagor trpečim izpolnjeval

SEBASTIJAN KNEIPP

Ves svet mu je priznaval neizmerne zaslug, da je ljudem pokazal preprosto in naravno pot do zdravja: uporabo vode in želišč. Kar pa je v skoraj 50 letih prakti uspešno opravljal, je zapisal dve leti pred svojo smrtjo v trpečim posvečeni knjigi:

MOJ TESTAMENT

Blasnikova tiskarna je za 50 letnico Testamenta knjigo izdala v slovenskem prevodu, saj tudi sama slavi 100 letnico svoje Velike Pratiče. Moj testament je že natiskan in bo v kratkem izšel. Mnogi so se že doslej radi »knjapali«, poslej pa jih bo Knjap sam natančno učil - negotvito zdravje zanesljivo in poceni - a samo vodo in zelmi.

Delavci

sposobni za izdelavo drv - se sprejmejo pri Ravnateljstvu državnih gozdov, Puccinjeva 9 (palača Pokrajinske hranilnice). - Prav dober zaslužek v akordu. - Razne ugodnosti: dodatna karta za najtežje delavce, delno plačilo z drvmi i. t. d.

PO VAŠI ŽELJI VAM IZDELA

KNJIGOVEZNICA LJUDSKE TISKARNE

V LJUBLJANI KOPITARJEVA 6/II

CENE SO SKRAJNO NIZKE! POSLUŽITE SE JIH!

Pohišstvo

MODROCE
patentna posteljna mreža, otomana, modrozna kanob in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

RUDOLF RAOVAN
tapetnik LJUBLJANA Mestni trg št. 18

Obrt
Pozor stavbeniki in hišni posestniki! Dobavljam, polegam in silužim stare PAKETKE

JOSIP BRLEC
Ljubljana KOLUDVORSKA 26 Telefon 57-68.

Zenitbe
POSESTNIK in obrtnik, star 58 let, dober gospodar, želi znanja z inovitve zavodno Slovenko zaradi poznejše ženitve. - Zupne ponudbe na upravo »Slov.« pod »Bodočnost po vojni« 9797. (l)

Kurivo
DRVA PREMOČ IVSCHUMI

in Franciskanova 10 Telefon 19-61

Križanka št. 162

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15				16				17			18		
19			20			21		22	23	24	25		
26		27			28			29	30	31	32		
	33			34					35	36			
37	38	39		40	41			42	43			44	
45		46		47		48		49		50		51	
52			53		54		</						